

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Β^{ον}

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΡΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ
16-ΟΔΟΣ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ-16
1915

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΤΟΣ Βον

Ἑκκλήσεις.

Εἰς τὴν ἑβραϊκὴν νεολαίαν σ. 1. Εἰς τοὺς προέδρους τῶν Κοινοτήτων σ. 8.

Σημειώσεις.

Σιλ.. 141, 157, 173, 189.

Φιλοσοφικά, Θεοδικευτικά.

Δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ἑλληνιστὶ ἢ Μεγκιλὰτ Ἑστέρ; σ. 29. Λόγος Ναθάν Λευὴ περὶ εἰρήνης σ. 114. Ἑβραϊκὴ ἀντίληψις τῆς ζωῆς (Μ. Χ.) σ. 160.

Κοινωνικοπολιτικὰ καὶ Ἐκπαιδευτικά.

Ἡθικὴ δύναμις τοῦ νέου πολέμου σ. 57. Ὁ Βασ. Γεώργιος περὶ Ἀρχιεραβίνου Θεσσαλονίκης (Γκανῆ) σελ. 13. Ἑβραῖοι Ἰωαννίνων (Κραυγῆ) σ. 8. Πολιτικὴ Διαθήκη Γεωργίου Α' σ. 14. Ἑβραῖοι καὶ Τούρκοι (Κοφρινᾶ) σ. 120. Ἑλλην Ἰσραηλίτης ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐν Νέα Ὑόρκη σ. 121. Ἄλλ' εἰς τὴν μετανάστευσιν (Ν. Σ.) σ. 122. Ὁ Ἀρχιε. Θεσσαλονίκης πρὸς τὴν Ἑστίαν σ. 123. Τὰ ἔθνικὰ γεγονότα καὶ οἱ Ἰσραηλίται (Μποσδαγιάννη) σ. 167. Συνέντευξις μὲ τὸν πρόεδρον κοιν. Χαλκίδος (Liberté) σ. 25. Ἡ καῦσις τοῦ Ἰούδα σ. 27. Ραββίνοι καὶ δημοδιδάσκαλοι σ. 59. Πῶς περισώζεται ἡ ἑβραϊκὴ φυλὴ σ. 71. Ἐθνισμὸς καὶ πατριωτισμὸς (Γουναράκης) σ. 175. Ὁ Ἀρχιε. Θεσσαλονίκης εἰς τὸν Ἀρχιε. Σόφιας σ. 66. Συνέντευξις μὲ τὸν Ἀρχιεραβίνον Θεσσαλονίκης σφλ. 66. Ὁ Βουλευτὴς Καρασσος καὶ ἡ Ἑλλάς σ. 68. Οἱ Ἰσραηλίται καὶ ἡ μεταβολὴ ὑπηκοότητός σ. 69. Οἱ Ἑβραῖοι ὡς κανίβαλοι κατηγορούμενοι σ. 100. Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἑβραίων (Ἀκρόπολις) σ. 104. Προσοχὴ εἰς τὸν ἀντισημιτισμὸν σ. 112. Μάθημα ἐξ Ἀμερικῆς σ. 113. Σιωνισμὸς καὶ Σιωνικὸν συνέδριον (Κραυγῆ) σ. 117. Ἡ Μακεδονία καὶ τὸ Σύνταγμα σ. 141. Οἱ Ἑβραῖοι καὶ ἡ Ρουμανία σ. 144. Ἀντισημιτισμὸς (Καιροί) σ. 151, Διὰ τοὺς συναδέλφους Μακεδονίας σ. 194. Ὁ ἀείμνηστος Λάτας καὶ ἡ συκοφαντία τοῦ αἵματος σ. 127. Αἱ τρεῖς συκοφαντίαι σ. 134.

Σιωνικά.

Κατάλογοι δωρεῶν σ. 32, 74, 92, 135, 183. Περὶ Παλαιστίνης (Κῆρυξ Ν. Ὑόρκης) σ. 47. Τὸ Ἑβρ. Ἐθν. Κεφ. σ. 53, 69. Σιωνισμὸς σ. 57, 79, 116, 161. Ἐνωσις Χριστιανῶν Σιωνιστῶν σ. 65. Ὁ Ναχούμ (ὄχι Χαῆμ) Σκοκλώφ ἐν Ἀμερικῇ σ. 65. Παλαιστίνη σ. 73. Ἡ ἐπέτειος θανάτου Χέρτσλ σ. 83. Τὸ 11ον Σιωνικὸν Συνέδριον σ. 84, 93. Σιωνικὴ σελὶς σ. 84, 118, 151, 167, 202. Ἀναγέννησις Παλαιστίνης (Fort. Review) 164, 179. Παλαιστίνη (Νιέγος) σ. 191.

Διάσημοι Ἑβραῖοι.

Ἰωσήφ Οὔγγερ. Γεώργιος Μπραנדές σ. 22.

Ἑβραϊκαὶ ἑορταί.

Πάσχα σ. 1. Σαβουὼθ σ. 37. Ἐπέτειος Ἰερουσαλήμ σ. 81. Ἑορτὴ Μακκαβαίων σ. 148.

Διηγήματα.

Μὴ φονεύσης σ. 81. Ἐνας προδότης σ. 107.

Ἱστορία.

Ὁ Βασιλεὺς Σολομὼν καὶ τὸ ἔργον του (Παναγιωτίδου) σ. 4, 17α. Συγγένεια Ἑλλήνων καὶ Ἰσραηλιτῶν (Μποσδογιάννη) σ. 6. Δαναοὶ καὶ Δανῖται (Ἑβραϊστῆς) σ. 21. Ἱστορικὴ σελὶς ἑβραίων Κεραύρας σ. 40. Δαναοὶ καὶ Δανῖται (Παναγιωτίδου) σ. 62. Νομοθεσία ἑβραίων (Ἡλ. Ζ. Ἰακωβάτου) σ. 60, 77, 99. Μωϋσῆς καὶ Θεοκρατία (Σακελλαρίου) σ. 144. Σαμπειθά Τσεβῆ (Δυοβουνιώτου) σ. 196. Ἑλληνες καὶ Ἰσραηλίται (Φιλελεύθερος) σ. 198.

Ταξίδια.

Σημειώσεις ταξιδιωτοῦ. Τρίκκαλα σ. 148 (ἄνευ συνεχείας)

Φιλολογία.

Ἡ γυνὴ ἐν τῷ ἑβραϊσμῷ (ἀρχιε. Καλό) σ. 2. Ἰσραηλιτικὴ εὐθυμία (Ἄδλερ) σ. 10. Βαβυλωνιακοὶ ψαλμοὶ (Δυοβουνιώτου) σ. 19α. Ἐξέλιξις τῆς ἑβραϊκῆς ἐν Παλαιστίνῃ (Ἑβραϊστῆς) σ. 38. Ταλμοὺδ (Μ. Χ.) σ. 127. Ταλμοδικαὶ διδασκαλίαι σ. 147. Ρ. Ἰεουδὰ Ἀλεβὺ σ. 166. Σιωνιάς τοῦ ἰδίου (Μετάφρα-

σις Καρβούνη) σ. 176. Ἑβραῖοι, Ἰσραηλίται, Ἰουδαῖοι (Μ. Χ.) 193. Ἀσιατικά ὀνόματα ἐν Εὐρώπῃ σ. 86.

Ἐπίκαιρα καὶ ποικίλα

Γερμανοεβραῖοι σ. 24. Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία καὶ μία διάλεξις περὶ Ἑβραίων σ. 49. Ἰσραηλίτης πολεμιστὴς σ. 199. Ὁ «Ταχυδρόμος» κατὰ τῆς συκοφαντίας αἵματος σ. 170. Ὁ βασιλοκτόνος Σχοινᾶς 170.

Ἀνταποκρίσεις.

Ἐκ Γερμανίας (Σέσκελ) σ. 12, 50. Ἐκ Χανίων (Σεζάνα καὶ Σαρφατὴ) σ. 29. Ἐκ Θεσσαλονίκης (Η. Κωὲν) σ. 30. Ἐκ Καίρου (Ι. Σ. Λ.) σ. 51. Ἐκ Φλωρεντίας (Καλὸ) σ. 63. Ἐκ Χανίων. Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐν τῇ Συναγωγῇ (Μ. Σεζάνα) σ. 169. Ἐκ Καίρου σ. 182. Ἐκ Κερκύρας σ. 182. Ἐκδηλώσεις συμπαθειῶν εἰς τὴν «Ἰσρ. Ἐπιθεώρησιν» σ. 88. Ἡρωϊσμός ἑβραίου στρατιώτου (ἐπιστολὴ Χ. Τραπεζουντίου) σ. 178. Διάψευσις συκοφαντιῶν ἐξ Ἰωαννίνων σ. 104. Ἐξ Ἰωαννίνων (Ι. Κοφίνα) σ. 183.

Βιβλιογραφία.

Τσαοράμ. Ποιήματα τοῦ Δρ. Καμίννα (Μ. Χ.) σ. 28. Βιβλιοθήκη Ἱερουσαλήμ (Καλὸ) σ. 125. Rétractez-vous τοῦ Δρ. Βελέλι (Μ. Χ.) σ. 125. El Maccabi. Ἔργα καὶ ἡμέραι Δεκοῦ (Μ. Χ.) σ. 126. Αἱ Μοῦσαι Ζώη σ. 151. Ἀρχ. Μείρ καὶ ἑβραϊκὴ συνοικία Ἰωαννίνων, 2 σκιαγραφαί τῆς Κας Καραβία (Μ. Χ.) 25.

Ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ κόσμου.

Σελ. 17, 30, 51, 73, 129, 153, 171, 186, 199. Ἐγκαθίδρουσις Ἀρχιρ. Ἀγγλίας σ. 23. Νέος ἑβραϊκὸς Σύλλογος ἐν Γαλλίᾳ σ. 64. Ἡ ὑπόθεσις Μπεϊλῆς σ. 109. Ἀντίλαοι δίτης Μπεϊλῆς σ. 150.

Ἐδωτερικὰ καὶ Ἰσραηλιτικὰ Κοινότητες Ἑλλάδος.

Σελ. 15, 31, 54, 87, 151, 153, 166, 184, 200. Ἐξετάσεις ἑβραϊκοῦ σχολείου Κερκύρας σ. 106. Ἑβραϊκαὶ συμπάθειαι διὰ τὴν Κρήτην σ. 169. Ὁ ἱατρὸς Ι. Λεύης σ. 103.

Οἱ Ἰσραηλίται εἰς τὴν κηδεῖαν Γεωργίου Α' σ. 13. Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐν Θεσσαλονίκῃ σ. 102. Ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν Συναγωγὴν Καβάλλας σ. 103.

Ἀλληλογραφία

Σελ. 20, 33.

Partie française.

Pour la mort du roi Georges pag. 18. Mouvement sioniste en Grèce 18. Renaissance des lettres sémitiques 19. Le grand Rabin Ehrenpreis 33. Mr Coffinas et les Israélites 34. La langue hébraïque 34. Ces journalistes 35. M. Venizélos et sa politique 56. La nouvelle guerre balkanique 75. Ses atrocités 75. M. Dragomis et son interview 90. Nouvelles 92. Les israélites et la Grèce 137. Grand Rabin et Roi 137. Le Ministre Répoulis 139. Le livre de Mr Maccas 140. Protestation 155. Nouvelles 156. Le Polytechnique 187. Le Congrès des Communautés 187. Nouvelles 188. Le livre d' Ester 203, Sionisme et socialisme 204.

ΣΗΜ. Ἐκ λάθους τυπογραφικοῦ τὸ 2ον φυλλάδιον ἀντὶ νὰ ἀρχίσῃ μετὰ τὴν σελίδα 21 ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὴν 17. Ὡστε τὰς ἐπαναληφθείσας σελίδας 17, 18, 19, 20 σημειοῦμεν εἰς τὸν παρόντα πίνακα μετὰ 17α, 18α, 19α καὶ 20α καὶ συνιστῶμεν εἰς τοὺς κάμνοντας συλλογὴν νὰ προσθέσωσιν τὸ α εἰς τοὺς ἀντιστοιχοῦς ἀριθμοὺς τοῦ 2ου φυλλαδίου, οὕτως 17α εἰς τὴν σελίδα ποῦ περιέχει τὴν συνέχειαν «Ὁ βασιλεὺς Σολομῶν» καὶ 19α εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην ὑποὺ τὸ ἄρθρον «Βαβυλωνιακοὶ ψαλμοί».

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

(*Revue Israélite*)

ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΙΔΗΣΕΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

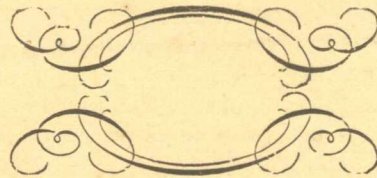
Ἐτησία διὰ τὴν Ἑλλάδα	Δρ. 10.—
» Ἐξωτερικοῦ.....	Φρ. 10.—
Ἀγγελίαι ὁ στίχος	» 1.—

Διὰ μεγάλας ἀγγελίας γίνεται ἰδιαιτέρα συμφωνία.

Γράμματα καὶ χειρόγραφα στέλλονται ὡς ἐξῆς :
 Διεύθυνσιν « Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως » ὁδὸς
 Ἀποστόλου Παύλου 39 Ἀθήνας.
 Adresse : A la Direction de la «Revue Israélite»
 Rue de l' Apôtre Paul 39 Athènes.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησίαι εἰς τὴν ἑβρ. νεολαίαν.—Πάσχα.—Ἡ γυναῖκα ἐν τῷ Ἑβραϊσμῷ ὑπὸ Γ. Καλό.—Ὁ Βασιλεὺς Σολομῶν ὑπὸ Α. Παναγιωτίδου.—Συγγένεια ἐλλήνων μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπὸ Ι. Κ. Μποδογιάννη.—Καὶ πάλιν ἡ ἑβραϊκὴ γλῶσσα ὑπὸ Ἑβραϊστοῦ.—Οἱ Ἑβραῖοι Ἰωαννίνων ὑπὸ Μ. Σακελλαρίου.—Ἰσραηλιτικὴ ἀγχίνουα ὑπὸ Ἑρ. Ἄδερ ἄρχιραβ. μεταφρ. Α. Πολίτου.—Ἐπιστολὴ ἐκ Γερμανίας ὑπὸ Ε. Τ. Κλέτσελ.—Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος περὶ Ἀρχιραβ. καὶ Ἑβραίων Θεσσαλονίκης.—Οἱ Ἰσραηλ. εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ Βασιλέως.—Ἡ πολιτικὴ διαθήκη τοῦ Βασιλέως.—Ἰσραηλιτικαὶ κοινότητες τῆς Ἑλλάδος.—Ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ κόσμου.—Partie française.—Nouvelles.—Mouvement sioniste.—La renaissance des lettres sémitiques.—Petit sommaire

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

16 — ΟΔΟΣ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ — 16

1913

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

(Revue Israélite)

ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΙΔΗΣΕΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ἐτησία διὰ τὴν Ἑλλάδα ..... Δρ. 10.—
 » Ἐξωτερικοῦ..... Φρ. 10.—
 Ἀγγελίαι ὁ στίχος ..... 1.—
 Διὰ μεγάλας ἀγγελίας γίνεται ἰδιαιτέρα συμφωνία.

Γράμματα καὶ χειρόγραφα στέλλονται ὡς ἐξῆς :
 Διεύθυνσιν « Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως » ἑδῶς
 Ἀποστόλου Παύλου 39 Ἀθήνας.
 Adresse : A la Direction de la «Revue Israélite»
 Rue de l' Apôtre Paul 39 Athènes.

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

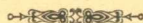
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΒΡΑΪΚΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀναγνώσατε τὴν ἐξ Ἀμβούργου ἐπιστολὴν τοῦ πρόντος φύλλου; Βλέπετε πόσον αἰσιοδόξως τελειῶ εἰ; «Ὅταν ἡ νεολαία εἶναι μεθ' ἡμῶν, ἰδικόν μας εἶναι τὸ μέλλον!» Καὶ ὁ ἐν Ἑλλάδι ἐβραϊσμός τὸ πᾶν ἔχει νὰ ἐλπίζῃ ἀπὸ τοὺς νέους καὶ ἡ «Ἰσραηλιτικὴ Ἐπιθεώρησις» πρὸς σὰς ἀποτείνεται. Λέγοντες δὲ νέους δὲν οὐρίζομεν ὄρια ἡλικίας. Μὴν φορᾶν ἕνας λόγιος Κινέζος—ὁ καὶ πρεσβευτὴς ἐν Παρισίοις—καὶ παρισινὸς τὸ ὕφος καὶ τὸ πνεῦμα ἔγραψεν ἄρθρον εἰς τὸ Φιγαρῶ μετ' τίτλον «πῶς γίνεταί τις παρισινός» δεικνύων ὅτι παρισινός—εὐγενής, πνευματώδης, ἀπέρριτος—γεννᾶται τις καὶ ἐν Κίνα, ἐνῶ δύναται νὰ εἶναι τις κινέζος...γεννηθεὶς εἰς τὸ Παρίσι! Ἔτσι καὶ ἡμεῖς λέγοντες «νέους» ἐννοοῦμεν τοὺς ἔχοντες νέαν τὴν ψυχὴν ἀνεξαρτήτως ἡλικίας, ἐννοοῦμεν τοὺς αἰσθανομένους καὶ τὴν ψυχὴν των ἀνανεωμένην εἰς κάθε νέον βῆμα ἀναναγεννήσεως τοῦ ἐβραϊσμοῦ, καὶ θεωροῦμεν γέροντας καὶ τοὺς φαινομένους νέους τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' οὐδὲν ἔχοντας κοινὸν μετὰ τὰς νέας προσπαθείας τῆς ἐποχῆς μας.

Εἰς τοὺς τοιοῦτους νέους—συμπεριλαμβάνομεν δὲ καὶ τὰς νέας—ἀποτείνομεν ἐκκλησίαν ὑπὲρ τῆς «Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως.» Ἀπὸ αὐτούς, τοὺς ἐνθουσιώδεις τοὺς ἀντιλαμβανομένους πόσον ὠφέλιμον, ἀπαραίτητον εἶναι ἐν ὄργανον ἰσραηλιτικόν, διαφωτιστικόν, περιμένομεν ὑποστήριξιν. Ὁ ἐν Ἑλλάδι ἰσραηλιτισμός δὲν ἔδωκεν ἀκόμη Μαικήνας, ἵνα ὑποστηρίξουν τὰς ὠφελίμους πρωτοβουλίας, ἢ ἡ ὑποστήριξις των δὲν προβάλλει πέραν τῶν λόγων. Ἐναπόκειται λοιπὸν τοῦτο εἰς τὸ μικρὸν βοήθημα, εἰς τὴν συνδρομὴν τὴν δεκάδραχμον παντός, ἐπιθυμοῦντος τὴν προαγωγὴν τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν ὑποστήριξιν καὶ ἀναγνώ-

ρισιν τῆς ἀρχαίας καὶ ἀνθρωπιστικῆς διδασκαλίας τῶν πατέρων μας.

Εἰς τοὺς ἀνέους αὐτοὺς ἐβραϊσμοῦ ἀποτείνομεθα καὶ πάλιν ἵνα μετέλθουν εἶδος προπαγάνδας ὑπὲρ τοῦ μόνου φιλολογικοῦ ὄργανου τῆς ἰσραηλιτικῆς ἀνατολῆς, ἵνα ἐπιτευχθῇ γλήγορα ἢ δις τοῦ μηνὸς ἐκδοσίς του.

ΠΑΣΧΑ

Ἡ «Ἰσραηλιτικὴ Ἐπιθεώρησις» εὐχεται εἰς τοὺς συνεργάτας καὶ συνδρομητάς αὐτῆς τὸ καλὸ Πάσχα.

Οὐδέποτε ἡ ἐορτὴ αὕτη τῆς ἀνοίξεως καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐωρτάσθη μετ' ὅσην χαρὰν μετ' ὅσην θὰ ἐορτασθῇ φέτος εἰς τὴν χώραν μας, κατόπιν τῶν θριάμβων οἱ ὅποιοι ἐμεγάλωσαν τὴν πατρίδα καὶ ἔδωσαν αὐτῇ συναίσθησιν τῆς ζωτικότητος αὐτῆς.

Καὶ ὑπὸ ἔποψιν ἰσραηλιτικὴν, ἡ φετεινὴ ἐορτὴ παρέχει ἀφορμὴν ἀγαλλιᾶσεως εἰς τοὺς ἡμετέρους ὁμοθρήσκους, διότι καὶ τὸ ἰσραηλιτικὸν συναίσθημα ἐγνώρισεν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξαμηνίαν ἀνθησὶν ἀγνωστον μέχρι τοῦδε. Διὰ τὸ αἶσθημα δὲ τοῦτο τὸ ἀφυπνισθὲν εἰς τοὺς ἡμετέρους ὁμοδόξους ὠφείλομεν χάριτας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔμμεσος τούτου ἀφορμὴ διότι μετ' ὅσον ἐγερτήριον τοῦ πολέμου ἐκίνησεν ὀλόκληρον τὴν ψυχὴν ἡμῶν, καὶ ὡς ἐλλήνων καὶ ὡς ἰσραηλιτῶν. Εἰς Θεσσαλονίκην, Βόλον, Λάρισσαν, Κέρκυραν καὶ Πρέβεζαν, ἐξ ὧσων περιήλθον εἰς γνῶσίν μας, μετὰ τὰ ἐλληνικὰ θύρια ἠκούσθησαν ὅσον οὐδέποτε καὶ τὰ Σιωνικὰ ἄσματα. Οἱ ἀντίλαλοι τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῆς Σιών ἤχησαν ἐν γλυκεῖᾳ ἀρμονίᾳ ὑπὸ τὸν φιλελεύθερον τοῦτον οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀκρόπολις καὶ Σιών, Ἀθήναι καὶ Ἱερουσαλήμ, οἱ δύο πόλοι, περὶ οὓς περιστρέφεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἕλληνο-ἰσραηλιτοῦ, τῆς πατρίδος

εις ἢν μᾶς συνδέουν κοινὰ τύχαι καὶ κοινοὶ παλμοὶ μὲ τοὺς συμπολίτας μας, καὶ ἐκείνης εἰς ἢν μᾶς συνδέει ἡ ἱερὰ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος καὶ ἡ ἐλπίς τῆς ἀναγεννήσεως, διὰ τῆς σκαπάνης, τῶν σκλάβων ἐκείνων ἀδελφῶν μας, οἱ ὅποιοι εἰς αὐτὴν ἀποβλέπουν ὡς μόνην γλυκεῖαν ἐλπίδα ἐλευθέρου ἐργασίας.

Ἐπιτελέσαντες φέτος πιστῶς τὰ καθήκοντα ἡμῶν, ὡς πολῖται καὶ ὡς ἑβραῖοι, ἄς ἐρτάσωμεν εὐφροσύνως καὶ μὲ ἀναπικρμένην συνείδησιν τὸ Πάσχα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς γαλήνης.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΝ ΤΩ ΕΒΡΑΪΣΜῳ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΔΟΣ
ΑΛΛΑ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

Ποία ἦτο ἡ θέσις τῆς ἑβραϊκῆς εἰς τὴν ἑβραϊκὴν κοινωνίαν; Ἦτο περιωρισμένη ὡς ἐκείνη τῆς ἀνατολίτιδος, ἢ ἦτο μᾶλλον ὁμοία πρὸς τὴν γυναῖκα τῶν νεωτέρων χρόνων, διὰ τὴν κοινωνικὴν τῆς καὶ ἔστιν ὅτε πολιτικὴν τῆς δράσιν, διὰ τὴν χάριν τὴν ὁποίαν προσδίδει εἰς τὸν βίον μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ χαμόγελό τῆς; Εἰς τὸ Ταλμούδ (Σαββάτ 116) ἀναγινώσκουμεν τάδε:

« Ἡ Ἰμμά Σαλώμ, ξακουστὴ ἀδελφὴ τοῦ μεγάλου Γαμαλιήλ καὶ σύζυγος τοῦ οὐχὶ ὀλιγώτερον δικαστήμου Ραββὶ Ἐλιέζερ εἶχε γείτονα φιλόσοφον, ὁ ὁποῖος ἔχαιρε παρ' ἀξίαν φήμην ἀνδρὸς ἀκεραίου, (καὶ κατηγορεῖ ἴσως τοὺς σοφοὺς τοῦ Ἰσραήλ). Ἡ Ἰμμά καὶ ὁ Γαμαλιήλ ἐμνηχανεύθησαν τὸ ἕξῃς διὰ τὸ δεῖξουν ὁποῖος πράγματι ἦτο ὁ φιλόσοφος. Μετέβη πρῶτον ἡ Ἰμμά ζητοῦσα τὴν γνωμοδότησίν του· ἐὰν ἐδικαιοῦτο ὡς γυναῖκα νὰ λάβῃ μερίδιον τῆς πατρικῆς οὐσίας. Ἡ Ἰμμά εἶχε προηγουμένως φέρει ὡς δῶραν ἕνα λαμπτήρα χρυσοῦν εἰς τὸν φιλόσοφον. Οὗτος εἶπεν· Βεβαίως ὅτι δικαιοῦσθε.— Ἀλλὰ, ἀπεκρίθη ἡ Ἰμμά, δὲν λέγει ὁ μωσαϊκὸς νόμος ὅτι ἡ κόρη κληρονομεῖ μόνον, μὴ ὑπαρχόντων ἀρρέων;—Εἶναι νόμος παλαιός, ὁ ὁποῖος κατηγορήθη· τῶρα οὐκ ἔστι ἀνὴρ οὐ γυνή, οἱ πάντες ἴσοι.

Τὴν ἐπαύριον ἦλθεν ὁ Γαμαλιήλ, ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε στήλει δῶρον ὄνον ἐκλεκτοῦ εἶδους, καὶ ἠρώτησε τὸν φιλόσοφον. « Πῶς ἀπεφάνθη εἰς τὴν ἀδελφὴν μου ἐδῶ παροῦσαν ὅτι ἡ γυνὴ ἔχει ἴσα δικαιώματα μὲ τὸν ἄνδρα;—Τὸ ἀμαρτάνειν εἶναι ἀνθρώπινον ἀπὸ τῆς φύσεως ὁ φιλόσοφος. Ἀναντηρήτως, καὶ ὁ νέος νόμος βεβαίως «οὐκ ἦλθον καταλύσει τὸν νόμον».— Πῶς, εἶπεν ἡ Ἰμμά, ἡ χρυσοῦ μου λάμπα τὸσον κακὰ φωτίζει τὸ πνεῦμα σου;— Ἀδελφὴ,

εἶπεν ὁ Γαμαλιήλ, καθὼς εἰς τὸν γνωστὸν μύθον, ἕνας ὄνος ἔσβυσε τὴν λάμπα... »

Πολλὰ δύναται τῆς νὰ ἐξάγῃ ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω διήγημα. Ἴσως φανερῶναι ὅτι εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Χριστιανισμοῦ πολλοὶ νομομαθεῖς (τότε τὰ θρησκευτικὰ βιβλία εἶχον θέσιν νομοθετικὴν) ἐφήρμοζον παλαιὰν καὶ νέαν διαθήκην κατὰ τὸ συμφέρον τῆς στιγμῆς, ἀλλὰ τοῦτο οὐ τοῦ παρόντος.

Ἐκ τοῦ χαριτωμένου διηγήματος βλέπομεν καὶ ὅτι, καθὼς σήμερον εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν κοινωνίαν, καὶ τότε εἰς τὴν ἑβραϊκὴν συνεζητεῖτο τὸ ζήτημα τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναίκης. Τὸ ὅτι ἡ Ἰμμά ἡ εὐφυὴς ἀδελφὴ τοῦ Γαμαλιήλ ἐξέλεξε τὸ ζήτημα τοῦ γυναικείου δικαίου εἰς τὰ τῆς πατρικῆς οὐσίας, σημαίνει ὅτι τοῦτο ἦτο τὸ μόνον σημεῖον ἰσότητος τὸ ὁποῖον ἡ ἑβραϊκὴ διεκδικούσεν. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡσθάνετο ἑαυτὴν ἴσην. Προσέτι βλέπομεν ὅτι ἡ ἑβραϊκὴ ἡ τότε εἶχε ἀρκετὸν πνεῦμα, ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς συζητήσεις μὲ φιλοσόφους. Κατὰ δὲ τοῦτο ἡ Ἰμμά δὲν ἦτο μοναδική, πλῆθος ἄλλων ἑβραϊδῶν δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν· ἀλλ' ἄς περιορισθῶμεν μνημονεύοντες τὴν εὐφυστάτην καὶ γλυκεῖαν Βερούριαν σύζυγον τοῦ Ραββὶ Μεῖρ. Καὶ βέβαια ἐὰν πολλὰ κοινωνία, τῶν μᾶλλον προηγμένων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, καθὼς ἡ τοῦ Βερολίνου ἐγνώρισαν τὴν γοητείαν τῆς γυναικὸς εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, εἶναι διότι ἡ Κορνελία Χέρτς καὶ ἡ Ραχὴλ Δὲ Λεμνὸς αἱ ὁποῖαι ἠνοιζαν τὰ πρῶτα ἀριστοκρατικὰ σαλόνια τῆς γερμανικῆς πρωτεύουσας, ἦσαν ἀπόγονοι τῆς Ἰμμά καὶ τῆς Βερούριαν!— Ἀλλὰ καὶ τῆς σημασίας ἡ ὁποῖα ἐδίδοτο εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς γυναικείας χάριτος μᾶς παρέχει ἀναριθμητὰ παραδείγματα καὶ αὐτὴ ἡ βιβλικὴ ἐποχὴ μὲ τὴν Ἀβιγαῖλ καὶ μὲ τὴν γυναῖκα τὴν ὁποίαν ἐξέλεξε ὁ Ἰωάβ διὰ τὸ πείσῃ τὸν Δαβὶδ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του. Πράγματι οὐδέποτε ὁ ἑβραϊκὸς ἐθεώρησε τὴν γυναῖκα ὡς πλάσμα ἀτυχεῖς καὶ ἀσήμαντον, ἔχον μόνον καθήκοντα καὶ οὐδὲν δικαίωμα. Δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἀντικείμενον περιφρονήσεως καὶ παρημελημένον.

Ἡ γυνὴ δὲν ἐπλάσθη ἀπὸ ὕλην κατωτέραν τοῦ ἀνδρὸς οὔτε ἀποδύναμιν κατωτέραν. Αὐτὸς ὁ Θεὸς τὴν ἐδημιούργησε ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρὸς, τονίσας μετὰ τοῦτο καὶ ρητῶς ὅτι προωρίσθη ὡς σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἑβραϊκὴ, δὲν ἔζη μακρὰν τῆς κοινωνίας, καθὼς αἱ ἀνατολίτιδες, ἔχαιρεν ἐντίμου ἐλευθερίας ἔπαιζε τὸν σπουδαιότερον ρόλον εἰς τὴν οἰκογένειαν, καὶ μετῆρχετο βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον.

Οὐδεμία διάκρισις εἰς τὸν ἑβραϊκὸν νόμον μεταξύ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἡ ὁποῖα δὲν ἀπεκλείετο οὔτε καὶ ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

« Συνάθροισε τὸν λαόν, λέγει ὁ μωσαϊκὸς νόμος, προκειμένου περὶ διδασκαλίας ἢ ἀνα-

κοινώσεως νομοθετικῶν μέτρων, συνάθροισε ὅλους, ἄνδρας γυναικῶν καὶ παιδία... »

Καὶ ὡσεὶ, ὁ κώδῃξ ὁ ἑβραϊκὸς εἶχεν εἶπει τὴν τελευταίαν λέξιν, περὶ λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, δὲν σὰς φαίνεται, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι παρίστασθαι εἰς λαϊκῶν συναθροίσεις σημερινάς, ὅπου εἰς ἀπόστασιν 40 αἰῶνων, οἱ σοσιαλισταί, φέρουν εἰς τὰς συνεδριάσεις καὶ τὰ παιδία τῶν;

Τὸ Ταλμούδ μάλιστα, καὶ εἰς τοῦτο ἡμεῖς οἱ ἄνδρες δὲν θὰ εἴμεθα πολὺ ἐνθουσιασμένοι προβαίνει μέχρι τοῦ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν γυναῖκα (Μπερσιτ Μπαρὰ 18) ἀνωτέραν νοημοσύνην τοῦ ἀνδρὸς! Τῆς γυναικός, ἀναγινώσκουμεν εἰς Ἄνασήμ σελ. 19, αὐξάνει ἡ ἀξία μὲ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὸ ἐναντίον συμβαίνει μὲ τὸν ἄνδρα!

Διὰ τὴν πολιτικὴν δράσιν τῆς γυναικός, τῆς ὁποίας δὲν ἀπεκλείετο ἐν τῷ Ἰσραήλ, ἀκούμεθα νὰ ἀναφέρωμεν τὴν βασιλίτισσαν Ἀλεξάνδραν, ἡ ὁποῖα κατὰ τὴν κρίσιν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωσήπου, αὐστηροῦ ἐπιτιμητοῦ τοῦ Οἴκου τῶν Ἡρώδων, « ἠύξησε τὸ κράτος, ἔκαμεν αὐτὸ σεβαστὸν εἰς τὰ ἔξω, καὶ ἐξητφάλησε ἐσωτερικῶς τὴν εἰρήνην » τὰ δύο μεγαλείτερα ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα δύναται νὰ προσφέρῃ ἕνας ἄρχων.

Ἡ νεωτέρα κοινωνία διακρίνεται, καθὼς ἐδίξαμεν ἀνωτέρω, διὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς γυναικὸς εἰς τὴν κοινωνικὴν δράσιν. Ἡ γυναῖκα ἐργάζεται ὅπως ὁ ἄνδρας. Ἡ συνεργασία αὐτὴ ἐδημιούργησε τὴν εὐμερίαν καὶ ἐξησφάλισε κατὰ τὰς ἀπροόπτους ἐκπλήξεις τοῦ μέλλοντος, τὴν νεωτέρων οἰκογένειαν. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν οἰκογένειαν, ἀρκεῖ νὰ λείψῃ ὁ πατέρας, ἴνα, οἰκογένεια χθὲς εὐμεροῦσα καὶ ἀνεξάρτητος πέσῃ εἰς τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν δυστυχίαν.

Εἰς τὴν ἑβραϊκὴν οἰκογένειαν, ἐπαναλαμβάνομεν, ἀνέκαθεν ἔλαβε μέρος ἡ γυνὴ ὡς πολυτιμος παράγων τῆς οἰκογενειακῆς εὐμερίας.

Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν ἀπαράμιλλον εἰκόνα τῆς «νοικοκυρᾶς» τὴν ὁποίαν μᾶς δίδει τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τῶν Προϊμιῶν; Ἐργάζεται καὶ συναλλάσσεται αὐξάνουσα τὴν εὐμερίαν τοῦ οἴκου τῆς, καὶ ἡ προβλεπτικότης τῆς τὴν καθιστᾷ ἀμέριμον διὰ τὸ μέλλον. Ἡ γυνὴ αὕτη τὴν ὁποίαν ἐπαινοῦν καὶ μακαρίζουν ὑπερήφανοι ὁ ἄνδρας καὶ τὰ τέκνα τῆς, χαίρει φήμην μεταξύ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως τῆς. Πόσον ἀπέχομεν, μετὰ 30 αἰῶνας πολιτισμοῦ, ἀπὸ τὴν γυναῖκα τῶν πραγματικῶν ἢ καὶ ἠθικῶν χαρμηλῶν τῆς Ἀνατολῆς!

Ἐπὶ καθαροῦ δικονομικοῦ πεδίου, βλέπομεν ὅτι ὁ ἄνδρας ἠδύνατο διὰ διαθήκης νὰ καθιστᾷ κηδεμόνα καὶ διαχειριστὴν τῆς περιουσίας τῶν ἀνηλικίων τὴν γυναῖκα του, καὶ ὅτι ζῶν ἀκόμη ὁ σύζυγος ἠδύνατο νὰ καθιστᾷ τὴν γυναῖ-

κα πληρεξούσιον διὰ τὴν διαχείρισιν καὶ πώλησιν, καὶ τὸ δικαστήριον ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτὴν ὄρκον.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ περισσώτερον. Μία γυναῖκα ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἐγγυήτρια τοῦ συζύγου τῆς.

Ἐν περιπτώσει δὲ φυγοδικίας τούτου, ἐὰν ἡ γυνὴ ἐπώλει κτῆμά τι εἰς πιστωτὴν πρὸς ἐξώφλησιν χρέους, δὲν ἠδύνατο ὁ σύζυγος νὰ ζητήσῃ πῆν ἀκύρωσιν τῆς πωλήσεως.

Εἰρήσθω δὲ ἐν παρόδῳ ὅτι ἐκ τοῦ Ταλμούδ διαφαίνεται ὅτι οἱ Ραββίνοι, ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν δικαστικῶν αὐτῶν καθηκόντων, συνεζήτησαν καὶ συχνὰ ἐδέχοντο τὴν γνώμην τῶν γυναικῶν. Ἡ μνησθεῖσα Μπερουρία σύζυγος τοῦ Ραββὶ Μεῖρ, ἡ γυναῖκα τοῦ Ραββὶ φρίνονται λαμβάνουσαι μέρος εἰς τὰς συζητήσεις ἐπιβάλλουσαι πολλάκις τὴν γνώμην τῶν.

« Ἄλλ' ἔτι εἶπατε εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀρθροῦ σας, ἀκούω νὰ μοι προβάλλῃ κάποιος ἀναγνώστης, δεικνύει τούναντίον ὅτι ἡ γυναῖκα δὲν ἔχαιρε πλήρης ἰσότητος εἰς τὰ τῆς περιουσίας. » Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπαντήσω ὅτι τοῦτο δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν ἐκτίμησιν τὴν προσωπικὴν πρὸς τὴν γυναῖκα; Τὸ ζήτημα τῆς διαδοχῆς, ἀποβλέπει εἰς τὴν ἰσορροπίαν τῆς διανομῆς τοῦ πλοῦτου εἰς ἐν Κράτος. Μήπως, τὸ σύστημα τοῦτο δὲν ἐπικρατεῖ σήμερον ἐν Ἀγγλίῃ; Ἀλλὰ ἡ νομοθεσίς ἡ ἑβραϊκὴ ἦτο φιλελευθερωτέρα τῆς σημερινῆς ἀγγλικῆς. Ἐλλείπει ἀρρέων ἐκληρονόμου αἱ θυγατέρες, ἐνῶ ἐν Ἀγγλίῃ, κληρονομεῖ πάντοτε ὁ ἄρρην καὶ μακρυνὸς συγγενῆς, ἀν καὶ ὑπάρχουν κοράσια, τὰ ὁποῖα οὕτως ἀποκληρόνονται.

Ναί, ὁ ἑβραϊσμὸς οὐδεμίαν διάκρισιν κάμνει μεταξύ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς εἰς τὰς σχέσεις τὰς κοινωνικῆς. Καὶ ὁ μὲν καὶ ἡ δέ, εἶναι ὑπεύθυνοι, λέγει ὁ Ταλμούδ, τῶν πράξεών των. τὰ καθήκοντα τὰ ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ Νόμου εἶναι ὑποχρεωτικὰ διὰ πάντας ἀνεξαρτήτως φύλου, καὶ ἐὰν ἀπαλλάσσεται τινῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἡ γυνὴ, τοῦτο γίνεται λόγῳ προνομίου μᾶλλον ἢ μειονεκτημάτων, καθὼς ἀπαλλάσσονται λόγῳ προνομίου θρησκευτικῶν τινῶν καθηκόντων, τῆς προσευχῆς φερ' εἰπεῖν, οἱ ἀσχολούμενοι εἰς ἀνάγκας τοῦ κοινοῦ.

Λόγῳ ἀγνοίας ὑποτιμᾶται ἡ ἔξοχος θέσις τῆς γυναικὸς εἰς τὴν ἑβραϊκὴν νομοθεσίαν καὶ εἰς τὸν ἑβραϊκὸν βίον. Καὶ ὅπερ χεῖριστον, αὐτὴ ἡ ἑβραϊκὴ ἀγνοεῖ τοῦτο, ἢ μᾶλλον ἠγνοεῖ τοῦτο μέχρι σήμερον. Σήμερον μὲ τὴν παρατηρουμένην παντοῦ ἀφύπνισιν τοῦ ἑβραϊσμοῦ, καὶ ἡ ἑβραϊκὴ ἀρχίζει νὰ λάβῃ συνείδησιν τῆς θέσεως ἡ ὁποῖα ἐπιφυλάσσεται εἰς αὐτὴν εἰς τὴν ἑβραϊκὴν οἰκογένειαν καὶ κοινωνίαν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ἐν γένει.

Ἄς ἐνθυμηθῶσιν, εἰρήσθω ἐν ἐπιλόγῳ, αἱ

θυγατέρες του Ισραήλ, ότι μία αδελφή των, ή Δεβώρα, ήτο ή εμπνεύσασα και τονίσασα τὸ ὠρκιοτέρον ἐπινείκιον ἄσμα τῆς φυλῆς τῶν, και ὅτι ή ὠρκιοτέρα προσευχή, ή προσευχή τοῦ θριαμβου τοῦ καταδυναστευομένου ἀδυνάτου, ἐδιδάχθη ὑπὸ γυναικὸς τοῦ Ισραήλ, τῆς Ἄννης.

Κέρκυρα Καθ. ΓΟΥΣΤΑΦΟΣ ΚΑΛΟ ἀρχιεραββίνος

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΩΛΩΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ

Εἰς τὴν ἱστορίαν ὄλων τῶν ἐθνῶν και ὄλων τῶν ἐποχῶν, ἀπαντᾷ καθ' ὠρισμένας χρονικάς περιόδους, τύπος μονάρχου ή κυβερνήτου μεγαλοπροποῦς, μεγαλοπράγμονος, διαχέοντος αἴγλην και λαμπρότητα περὶ ἐξυτόν, και ποιουμένου ἀφειδῶς χρῆσιν πλοῦτου, δυνάμεως και ἰσχύος, κτηθεισῶν διὰ τῆς ἐργασίας και τῶν ἀγῶνων σειρᾶς προκτόχων, δραστηρίων, φιλοπολέμων και φειδῶλων εἰς δαπάνας, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου ἀναφίνονται συγχρόνως και τὰ πρῶτα τῆς παρκαμῆς συμπτώματα. Τοιοῦτοι ἦσαν, ὁ Περικλῆς διὰ τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας, ὁ Αὔγουστος διὰ τὴν ἀρχαίαν Ρώμην, ὁ Ἰουστινιανὸς διὰ τὸ Ἀνατολικὸν Βυζαντιτικὸν Κράτος, ὁ Σουλεϊμάν ὁ μεγαλοπροπέης διὰ τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν και Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' διὰ τὴν Γαλλίαν. Μονάρχης τοιοῦτου τύπου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ὑπάρχει ὁ Σολωμῶν, ὁ Σοφὸς ἐπικληθείς, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποίου ἀνευρίσκουμεν πάντα τὰ γνωρίσματα τῶν μεγαλοπροπέων μοναρχῶν, τῶν ἐγχαρασόντων ἐν τῇ ἱστορίᾳ βαθέα τὰ ἔχνη τῆς διαβάσεώς των, συνδεόντων δὲ ἀναποσπᾶστως τὸ ὄνομα των μετὰ τῆς περιόδου τῆς μεγαλειτέρας ὑλικῆς και πνευματικῆς ἀκμῆς τῆς χώρας αὐτῶν.

Ὅτε ὁ Σολωμῶν νεαρώτατος, δεκαοκταέτης μόλις, ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τοῦ βασιλείου τῶν δώδεκα τοῦ Ἰσραήλ φυλῶν, οἱ ἀγῶνες τοῦ Σαούλ κατ' ἀρχάς, και οἱ νικηφόροι πόλεμοι τοῦ Δαβὶδ κατόπιν, εἶχον ἤδη ἐδρακίωσει τὸ Ἑβραϊκὸν Κράτος και εἶχον ὑποτάξει ὑπ' αὐτὸ ὄλους τοὺς γύρω των μικρολάους τῆς Συρίας. Ἡ ἄλσις μάλιστα τῆς Δαμσκου ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ και ἡ κατάλυσις τοῦ ἰσχυροῦ Βασιλείου τῆς Συρίας, ἀπαλλάξασα τὸν Ἰσραήλ τοῦ μάλλον ἐπικινδύνου ἀντιπάλου του, εἶχε καταστήσει τὴν Ἰερουσαλήμ πολιτικὸν και στρατιωτικὸν κέντρον ὀλοκλήρου τῆς χώρας τῆς ἐκτεινομένης ἀπὸ τῶν ὀρίων τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῶν βορειοτέρων ἄκρων τῆς

ὀροσειρᾶς τοῦ Λιβάνου, και μέχρι τῆς Συριακῆς ἐρήμου ἐνθα ή Ἐμεσσα και ή Θαδμῶρ.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ Κράτος τοῦτο, τὸ μέγα διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, δὲν ἦτο συμπαγές, και ὅτι τὰ ποικίλα ἀνόμοια και ἐχθρικά στοιχεῖα, ἐξ ὧν εἶχεν ἀποτελεσθῆ, ἔτεινον λαθρόντως πρὸς διάσπασιν και ἀποχωρισμόν, ἀλλὰ μία στίχρὰ χεῖρ, ὀδηγουμένη ὑπὸ συνετῆς και ὀρθόφρονος δικνοίης θὰ ἠδύνατο νὰ συγκρατήσῃ ἠνωμένα τὰ στοιχεῖα ταῦτα και νὰ παγιώσῃ τὸ Ἑβραϊκὸν Κράτος.

Πρέπει δὲ νὰ ὀμολογηθῆ, ὅτι τὸ δύσκολον τοῦτο ἔργον, τὸ ὀποῖον εἶχε λάχει εἰς τὸν Σολωμῶντα, ἦτο πλήρες δυσυπερβλήτων δυσχερειῶν διότι, ἐκτὸς τῶν ἀλλοφύλων και ἀλλοθρήσκων λαῶν τῆς Συρίας, οἵτινες εἶχον ὑποταχθῆ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἰσραήλ και ἐκαρχόκουν, φυσικῶ τῷ λόγῳ, τὴν κατάλληλον εὐκραιρίαν ἔπως ἀποσείσωσι τὸν ζυγόν, και ἐν αὐτοῖς τοῖς κόλποις τοῦ Ἰσραήλ ἐνεφώλευον, δυστυχῶς, ἀδιάλλακτοι διαίρεσεις και ἀκοίμητοι διχόνοιαι, και δὴ, τάσεις ἀποχωρισμοῦ. Διότι ή μεταξὺ τῶν δύο ἰσχυροτέρων φυλῶν, τῆς τοῦ Ἰούδα και τῆς τοῦ Ἐφραῖμ ὑφισταμένη ἀνέκθεν ἀντιζηλεῖα οὐδόλως εἶχεν ἐξαλειφθῆ, ἀλλ' ὑπελάσθανε, ἀφορμῆς δεομένη ἔπως και αὐθις ἐκδηλωθῆ ἐντονος και ζωηρά. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς βαθείας ταύτης φυλετικῆς διαίρεσεως ἠτις προσωρινῶς ἐφάνετο ἡσυχάζουσα, ὑπῆρχε και ἐτέρα παρὰ τῷ λαῶ διαίρεσις, γεννηθεισα ἐκ τῆς τυραννίας και τῶν πιέσεων τῆς περὶ τὸν Δαβὶδ συγκεντρωθείσης στρατιωτικῆς ὀλιγαρχίας, ἀγερῶχου διὰ τὰς νίκας τῆς και ὑπερηφάνου διὰ τὴν ἰσχύν των. Διότι ἀντιστρατιωτικὸν ρεῦμα ἀκράτητον ἐπεκράτει ἀπ' ἄκρου ἔως ἄκρου τοῦ Ἰσραήλ, οὗ ή ἐντασις ἦτο ἰσχυροτάτη. Ἡ πρώτη τοῦ ρεύματος τούτου ἰσχυρὰ και ἀνατρεπτικὴ ἐκδηλωσις ὑπῆρξεν ή ἐπανάστασις τοῦ Ἀβεσσαλώμ, ή μετὰ τοσούτου κόπου καταπνιγεῖσα ἐν τῷ αἵματι, καθ' ἦν μόνον 10—12 χιλιάδες παλαιοὶ στρατιῶται εἶχον ἀπομείνει πιστοὶ εἰς τὸν Δαβὶδ, ὀλόκληρος δὲ ὁ λοιπὸς Ἰσραήλ εἶχεν ἀκολουθήσει τὸν ἀποστάτην υἱόν του. Μόλον ὅτι ή ἐπανάστασις ἐκείνη κατεστάλη ἔνεκα τῆς περὶ τὸ διοικεῖν ἀνικανότητος τῶν ἡγετῶν αὐτῆς, και ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κινήματος Ἀβεσσαλώμ ἐφονεύθη, τὸ ἀντιστρατιωτικὸν κόμμα ἀπέμεινε πανίσχυρον ἐν τῇ χώρᾳ. Αὐτὸς ὁ Σολωμῶν ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὡς ὑποψήφιος τοῦ ἀντιστρατιωτικοῦ κόμματος, ἔπερ ἐθριαμβευσεν ὀριστικῶς κατὰ τὰς τελευταίας στιγμάς τῆς ζωῆς τοῦ Δαβὶδ, κατασυντρίψαν τοὺς περὶ τὸν πρωτότοκον υἱόν αὐτοῦ Ἀδωνίαν συσπειρωθέντας ἀρχηγούς και ἡγέτας τῆς στρατιωτικῆς ὀλιγαρχίας. Ὡς μειονέκτημα δὲ διὰ τὸν Σολωμῶντα οὐχὶ μικρὸν δέον νὰ θεωρηθῆ τὸ γεγονός, ὅτι στηριχθεῖς ἐπὶ τοῦ ἀντιστρατιω-

τικοῦ κόμματος, και ἀναγκασθεῖς ἔνεκα τούτου νὰ καταστρέψῃ τὸ στρατιωτικὸν κόμμα, ἐστέρησε τὸ Κράτος του ὄλων τῶν ἐμπείρων στρατηγῶν, ἀξιωματικῶν και μηχανητῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ συναγωνισταὶ τοῦ πατρός του και ἰδρυταὶ τῆς στρατιωτικῆς ἰσχύος τοῦ Ἰσραήλ. Και ἀμέσως ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς βασιλείας του, ὁ Σολωμῶν εὐρέθη ἐστερημένος ἐμπείρων στρατιωτικῶν στελεχῶν, δυναμένων νὰ συνεχίσωσι τὰ πολεμικά καταρθώματα τῶν χρόνων τοῦ Δαβὶδ.

Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ Σολωμῶν, ἀποφεύγων πάσῃ δυνάμει τὴν χρῆσιν στρατιωτικῆς δυνάμεως πρὸς ἐνίσχυσιν ή ἐπέκτασιν τῆς κυριαρχίας αὐτοῦ, νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα τῆς παγιώσεως τοῦ Κράτους του διὰ μέσων ἀποκλειστικῶς εἰρηνικῶν, ἐλκῶν τὴν συμπάθειαν τῶν ὑποτεταγμένων λαῶν διὰ κυβερνητικῶν μέτρων ἀσφαλιζόντων κατὰ τὸ ἐνὸν τὴν εὐημερίαν των και ἱκανοποιούντων ἐπαρκῶς τὰ ὑλικὰ συμφέροντά των· και ἀφ' ἐτέρου νὰ ἐνισχύσῃ τὸ γόητρον τῆς βασιλείας του δι' ἐπιδείξεως πλοῦτου, μεγαλοπροπέας και πολυτελείας ἐφαμίλλων πρὸς τὰς τῶν μεγαλυτέρων και ἰσχυροτέρων ἡγεμόνων τῆς συγχρόνου του ἐποχῆς, τῶν Φαραῶ δηλαδὴ τῆς Αἰγύπτου και τῶν Μοναρχῶν τῆς Βαβυλῶνος και τῆς Νινευί. Ἄλλ' ἵνα δυνθῆ νὰ δράσῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, τὸν μόνον ἐνδεδειγμένον διὰ τὰς περιστάσεις ὑφ' ἄς διετέλει, τῷ ἐχρειάζοντο χρηματικοὶ πόροι ἄφθονοι.

Ἀληθές εἶναι ὅτι ὁ Δαβὶδ εἶχεν συγκεντρώσει ἀρκετὰ μέγαν πλοῦτον εἰς τὸ Βασιλικὸν θησαυροφυλάκιον τῆς Ἰερουσαλήμ ἐκ τῶν ἀφθόνων λαφύρων τὰ ὀποῖα ἀπέφερον οἱ νικηφόροι πόλεμοι οὗς εἶχεν ἐπιχειρήσει, και ἰδίᾳ σημαντικὰ ἦσαν τὰ ἐκ τῆς Δαμσκου ἀποκομισθέντα λάφυρα· ἀλλ' ὁ Σολωμῶν εἶχεν ἀνάγκην χρηματικῶν πόρων μονίμων και τακτικῶν ὅσον τὸ δυνατόν ἀφθονωτέρων, ὅπως ἐκτελέσῃ τὰ σχέδιά του και ἐγκαταστήσῃ ἐν Ἰερουσαλήμ τὴν αὐλικὴν μεγαλοπρέπειαν και ἐπίδειξιν τὴν συνήθη εἰς τὰς μεγάλας Μοναρχίας τῆς Ἀσίας, ἀγνωστον δὲ ἔως τότε ἐν τῷ Ἰσραήλ.

Οἱ ὑπὸ τοῦ πατρός του συγκεντρωθέντες θησαυροὶ μόλις θὰ τῷ ἐπῆρκουν διὰ τὰ ὀικονομικά ἔργα τὰ ὀποῖα ἐσχεδίαζεν, ἦτοι τὴν ἀνέγερσιν μεγαλοπροπέων Ἀνακτόρων δι' ἑαυτὸν και τὴν κτίσιν Ναοῦ εἰς τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραήλ, ἂν οὐχὶ ἐφαμίλλου πρὸς τοὺς μεγάλους ναοὺς τῆς Αἰγύπτου και τῆς Χαλδαίας, τούλάχιστον ἀρκετὰ εὐπροποῦς και πλουσίου, ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ κέντρον λατρείας ἐνὸς λαοῦ οἶος ὁ Ἑβραϊκός.

Ἐνῶ λοιπὸν ἀφ' ἐνὸς ἤρξατο τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ ὀικονομικῶν του ἔργων, διὰ τὸ ὀποῖον ἀπησχόλει Τυρίους τεχνίτας και πολ-

λὰς χιλιάδας ἐργατῶν και τῶν ὀποίων τὸ μεγαλείον και ή λαμπρότης κατέπληττον τοὺς ἀπλοῦς και λιτοδιαίτους ἔως τότε ὑπηκόους του, ἐφρόντιζεν ἀφ' ἐτέρου διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ὀικονομικῶν τοῦ Κράτους του κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὅστε νὰ ἔχῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα ἔσοδα ἀσφαλῆ και μόνιμα. Κατανοήσας δὲ, ὅτι εἰς τὰς προσπαθείας του ταύτας μόνοι οἱ Φοίνικες ἦσαν εἰς θέσιν νὰ τὸν βοηθήσωσιν ἀποτελεσματικῶς, συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας και συμμαχίας μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Τύρου, τῆς εὐρισκομένης τότε ἐν τῷ κολοφῶνι τοῦ ἐμπορικοῦ της μεγαλείου. Ὡς ἦτο δὲ ἐπόμενον, σημαντικώτατα τὸν ὠφέλησαν αἱ πρὸς τὴν Τύρον φιλικαὶ σχέσεις. Διότι, ἐν πρώτοις, διὰ τῶν εὐκολιῶν ἄς παρέσχεν εἰς τὴν ἐν τῷ Κράτει του ἐμπορικὴν δράσιν τῶν Τυρίων, ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ, διευκολύνθη ή ἐξαγωγή τῶν γεωργικῶν και κτηνοτροφικῶν προϊόντων τοῦ τύπου, και κατ' ἀναγκασίαν συνέπειαν, νηξήθη ή καλλιέργεια και ἐπολλαπλασιάσθη ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ή παρκαγωγή. Τῆς δὲ εὐπορίας τοῦ λαοῦ αὐξήθεισης, νηξήθησαν φυσικά και τὰ ἔσοδα τοῦ βασιλικοῦ θησαυροφυλακείου.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν γενικωτέρων και διαρκεστέρων τούτων ὠφελειῶν, αἱ μετὰ τῆς Τύρου σχέσεις του παρέσχον εἰς τὸν Σολωμῶντα ἐτέρας εἰδικωτέρας και ἀμεσώτερον αὐτὸν ἐνδιαφερούσας ὠφελείας. Διότι, γνωστοῦ ὄντος ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οἱ φόροι κατὰ μέγαν μέρος εἰσπραττοντο εἰς εἶδος, ή δὲ περισυλλογή, ή ἐν ἀποθήκαις και σταύλοις φύλαξις, και ἀπὸ τῶν κλεπτῶν και καταχραστῶν ἐξασφάλισις τῶν ἐκ γεωργικῶν και κτηνοτροφικῶν εἰδῶν ἀποτελουμένων θησαυρῶν τούτων παρουσίαζεν ἀνυπερβλήτους δυσχερείας, ὁ Σολωμῶν πωλῶν εὐχερῶς και εἰς καλὴν τιμὴν τὰς εἰς εἶδος εἰσπράξεις του εἰς τοὺς Τυρίους φίλους του, συνεκέντρον ἐν τοῖς θησαυροφυλακείοις του χρυσίον και ἄργυρον, οὗ εὐχερῆς ή φύλαξις. Οὕτω δὲ ἀπηλλάσσετο πολλῶν ζημιῶν, δαπανῶν και φροντίδων. Αἱ παρατηρήσεις ἡμῶν αὐται δὲν πρέπει νὰ φαίνωνται παράξενοι, διότι δέκα ή ἔνδεκα αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ τὸ χρῆμα τὸ μεταλλικὸν ἐσπᾶνιζε, και εἰς αὐτὰ δὲ τὰ μεγαλύτερα και μάλλον πολιτισμένα Κράτη, οὐ μόνον οἱ φόροι εἰς εἶδος εἰσπραττοντο ἀλλὰ και αἱ πλεῖστα τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ἐνεργοῦντο δι' ἀνταλλαγῆς εἰδῶν. Τὸ πολυτιμότερον ὅμως ἀπόκτημα, ἔπερ ὁ Σολωμῶν ὠφείλεν εἰς τὴν φιλίαν τῆς Τύρου, ἦτο ή πρόσκτησις τῶν χρυσαυρυχείων τοῦ Ὀφείρ, ἄτινα ἦσαν πλουσιώτατα και παρέσχον μεγάλας προσόδους εἰς τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ. Ὅπως συγκατατεθῶσιν οἱ Τυριοὶ νὰ παραχωρήσωσιν αὐτῷ τὸ πλοῦσιον τοῦτο χρυσαυρυχεῖον, ὁ Σολωμῶν δὲν ἐδίστασε νὰ χαρίσῃ

εις αυτούς ολόκληρον έκτεταμένην έπαρχίαν, προσκειμένην εις τὰ θρία των και άποτελουμένην εκ τεσσαράκοντα πόλεων, ήτοι ώχυρομένων κωμοπόλεων κατά τὸ σύστημα τῶν χρόνων εκείνων. Οί Τύροι, έχοντες στενήν περιοχὴν εδάφους, και επιθυμούντες νὰ τήν εύρύνωσιν, άσμένως έστερξεν εις τήν ανταλλαγὴν ταύτην. Είς τὰ χρυσαυχεῖα τοῦ Όφειρ εργάζοντο δοῦλοι τοῦ Σολωμῶντος, τὰς δὲ προσόδους αὐτῶν εκόμιζον διὰ θαλάσσης πλοῖα έβραϊκά έχοντα έβραϊκὸν πλήρωμα και Τυρίους κυβερνήτας.

Οὕτω λοιπὸν συνδεθεῖς στενωδς πρὸς τὸν έμπορικώτερον λαὸν τοῦ τότε κόσμου, ανοίξας εις τὸ εμπόριον τὸ Κράτος αὐτοῦ, αναπτύξας τοὺς πόρους τῶν ὑψηλῶν του ὅσον ήτο δυνατὸν, και αποκτήσας, διὰ μικρῶς εδάφικης άπωλείας ἐν πλουσιώτατον χρυσαυχεῖον, κατώρθωσεν ὁ Σολωμὼν νὰ πολλαπλασιάσῃ ἐντὸς μικροῦ τὰ εἶδη τοῦ θησαυροφυλακείου και νὰ ρυθμίσῃ άριστα τὰ οικονομικά του, τοῦθ' ὕπερ τὰ μέγιστα τὸν εύκόλυνεν εις έκτέλεσιν τῶν μεγαλεπηθῶλων σχεδίων του.

(έπειται τὸ τέλος)

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ
(οικονομικὸς επιθεωρητὴς α' τάξεως)

ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ

*Αγαπητὲ Κύριε διευθυντά!

Είς τὸ τεῦχος Σεπτεμβρίου—Όκτωβρίου τοῦ αξιολόγου Περιδικῦ Σας ανέγνωνα μετ' ενδιαφέροντος τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Συγγένεια ἀρχαίων Ἑλλήνων μετὰ τῶν Ἑβραίων» άρθρον και τὰς ἐν αὐτῷ ἀπορίας, ἀμφιβολίας και λοιπὰ σχόλια, τὰ ὁποῖα ὁ γράφων ἐπάγεται ἐπὶ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαϊκῇ Ἀρχαιολογίᾳ τοῦ Ἰωσήπου (Βιβλ. ιβ'. κεφ. δ'. 10 και ιγ'. ε'. 8) λεγομένων περὶ Συγγενείας (ἐξ αἵματος) ἢ κοινῶς καταγωγῆς τῶν Λακεδαιμονίων και Ἑλλήνων ἐν γένει πρὸς τοὺς Ἑβραίους. Ἄν δὲν ἀδικῶ τὸν γράφοντα, οὗτος, μοι φαίνεται, κλίνει μάλλον νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν τοιαύτην συγγένειαν ὡς πνευματικὴν και έμπορικῶν σχέσεων τοιαύτην, μετὰ τῶν δύο αὐτῶν λαῶν, ἢ πραγματικὴν, φυσικὴν, ἐθνολογικὴν καταγωγὴν ἀμφοτέρων «ἐκ τοῦ γένους Ἄβραάμ», ὡς διατείνεται ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἄρειος εις τὴν πρὸς Ὀνίαν ἐπιστολήν του. Θὰ εύχρηστηθῇ ἐλπίζω ὁ αξιότιμος συγγραφεὺς τοῦ ἐν λόγῳ άρθρου νὰ μοι

επιτρέψῃ ὅπως διαβεβαιώσω αὐτὸν διὰ τῶν κατωτέρω ὅτι ὁ ισχυρισμὸς τοῦ Λακεδαιμονο βασιλέως δὲν εἶναι ἀπλή της ἀβάσιμος γνώμη, ἀλλὰ ἐθνολογικὸν γεγονός πιστοποιούμενον ὑπὸ νέφους ὅλου μαρτύρων και Γραφικῶν ἐν ταῦτῳ ἐνδείξεων. Παραθέτω τούτους τε και ταύτας ἀντὶ πάσης ἀλλης περιστροφῆς ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

Ὁ πολυμαθὴς Ἄγγλος ἐθνολόγος De Lathan, πραγματευόμενος περὶ τῶν ριφοκινδύων ἐπιχειρηματιῶν τῆς πρώτου Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ ἔργῳ του ἢ «Ἐθνολογία τῆς Εὐρώπης», σελ. 157, ἢ φήμη τῶν ὁποίων εἶχεν ἐπεκταθῆ ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς μέχρι Κριμέας και Κασκασου, λέγει, «Τὸ ἐπώνυμον Ἀργεῖοι Δαναοὶ εἶναι οὐδὲν ἕτερον εἰμὴ τὸ τῶν υἱῶν ἢ ἀπογόνων τῆς Ἰσραηλιτικῆς φυλῆς τοῦ Δάν. Ἐν τῇ περὶ Ἰσραηλιτῶν μελέτῃ ἡμῶν συνηθίσαμεν νὰ περιοριζόμεθα μόνον εις τὸ εἶδος τῆς Παλαιστίνης, ὥστε ὑπολογίζομεν αὐτοὺς ὡς ἐὰν ἦσαν adscripti glebae, και ἀντιπροσχεόμεθα τὸ μέρος τὸ ὁποῖον οὗτοι διεδραμάτισαν ἐν τῇ συνήθει ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου. Οἱ μετὰ τὸν Τύρου και Ἀσκάλωνος λιμένες τῶν φυλῶν Δάν, Ἐφραῖμ και Ἀσῆρ, ἀνάγκη πᾶσα ὅτι ἠκολούθησαν τὴν ἱστορίαν τῶν λιμένων τοῦ κόσμου ἐν γένει και δὲν παρέμειναν ἐν ἀδρανεῖα και πρὸς οὐδὲν εις τὴν παραλίαν. Ὅποῖον φῶς ἤθελε ριφθῆ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀνόματος Πελοπόννησος, και τῆς ἱστορίας τῆς οἰκογενείας τῶν Πελοπιδῶν, ἐὰν ἔθνος τι Πελόπων, με σαφεῖς και ἀναμφιλόγους συγγενείας και συγχρόνους χρονικῆς μαρτυρίας ὑφίστατό ποτε ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀσίας! Τίς ἤθελε διστάσει νὰ συσχετίσῃ ἀμφοτέρους τοὺς λαοὺς αὐτούς; Και ἐν τούτοις τὸ τοιοῦτον εἶναι γεγονός διὰ τοὺς Δαναοὺς και τὴν φυλὴν τοῦ Δάν, και οὐδεὶς συσχετίζει αὐτούς!! Ὡστε κατὰ τὸν ἐθνολόγον αὐτὸν οἱ Δαναοί, ὡς ἐκαλοῦντο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, εἶναι Ἑβραϊκῆς καταγωγῆς, ἀπόγονοι τῆς Ἰσραηλιτικῆς φυλῆς τοῦ Δάν, ἥτις πρώτως λίαν εἶχεν ἐγκατασταθῆ εις τὴν Ἑλλάδα. Τὸ γεγονός αὐτὸ προσεπιβεβαιούται διὰ τῆς μαρτυρίας τοῦ ἐξόχου Ἰουδαίου συγγραφέως Ἐλδὰδ, λέγοντος «Ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰεροβοάμ, 975 π. Χ., ἡ φυλὴ Δάν ἀπεποιήθη νὰ χύσῃ τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν της, και, ἀντὶ νὰ εἰσέλθῃ εις πόλεμον μετὰ τοῦ Ἰουδα, ἐγκατέλειπε τὴν χώραν και κατέφυγεν ἐν σώματι εις τὴν Ἑλλάδα (Ἰκὺν και Δανίαν).

Ὁ δὲ Ἄγγλος ἱστορικὸς Humboldt ἐνδιατρίβων ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἰρλανδίας ὑπῆρξαν Ἰσραηλιταί, ἐπιβεβαίωσεν, ἀναφέρων ρητῶς ὅτι μέγας ἀριθμὸς ἐξ αὐτῶν διήλθον και ἐγκατεστάθησαν πρῶτον εις Λακεδαίμονα και Ἰσπανίαν! τὸ ἴδιον ἀναφέρουσι και ἢ «Ἐθνολογία Kennedy», ἢ

Archeological Society of Kilkenny, ὁ Rawlenson ἐν τῷ Ἡροδότῳ του και πέντε ἄλλοι Ἄγγλοι συγγραφεῖς εις τὰ ἔργα των ὅτι δὲ οἱ Ἰσραηλιταί οὗτοι ἦσαν Δανῖται, παραμείναντες ἐπὶ πολὺ εις τὴν Ἑλλάδα και κυρίως εις Λακεδαίμονα, ἐπιπροσθέτως τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ Ἐλδὰδ, ὡς ἀνωτέρω μαρτυρεῖται και ἐκ τῆς ἐξῆς περικοπῆς ἐκ τοῦ ἔργου the Annals of Ireland (τὰ Χρονικὰ τῆς Ἰρλανδίας): «Οἱ Δαννοὶ ἢ Δανῖται, λέγει ὁ συγγραφεὺς ὑπῆρξαν ἐξόχως πεπολιτισμένους λαός, βελτεῖς γνώσται τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς και ἄλλων τεχνῶν ὡς ἐκ τῆς μακρῶς διαμονῆς αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι, και τῆς πρὸς τοὺς Φοίνικας ἐπικοινωνίας των. Ἡ πρώτη ἐμφάνισις αὐτῶν εἰς Ἰρλανδίαν ἐγένετο εις τὸ 1200 π. Χ., ἥτοι 85 ἔτη μετὰ τὴν μεγάλην νίκην τῆς Δεβῶρης.»

Ἐπίσης ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῆς Ἰρλανδίας», ὑπὸ Keating, ἀναγράφεται «Οἱ Δανῖται ἦσαν λαός μεγάλης μαθησεως και πλούτου· οὗτοι μετώκησαν ἐξ Ἑλλάδος μετὰ μάχην πρὸς τοὺς Ἀσσυρίους, και μετέβησαν εις Ἰρλανδίαν, και ἐξίσου εις Δανιμαρκίαν, ἣν και ὀνόμασαν Danmarcs, ἥτοι χώραν τοῦ Δάν.

Ὁ ἠρωῖσμός δὲ και ἡ ἀνδρεία και ἐπιχειρηματικότης τῶν ἐν Ἑλλάδι Δανκῶν εἶναι ἐτέρη ἀπόδειξις τῆς ὁμαίμονος συγγενείας και ταυτότητός πρὸς τὴν φυλὴν Δάν, ἐξ ὧν μὲν περὶ τῶν Δανκῶν ἱστορικῶς ἀνομολογεῖται ἐξ ὧν δὲ περὶ φυλῆς Δάν ἐν ταῖς Γραφικῆς ἀναγράφονται. Και ἀπὸ μὲν ἱστορικῆς ἀπόψεως ὁ Dr William Smith ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος» (σελ. 18) λέγει, «Ἐξ ὧν τῶν ἠρωϊκῶν οἰκογενειῶν ἢ φυλῶν ἐν Ἑλλάδι, οὐδεμία ὑπῆρξεν τύσον ἠρωϊκῆ ἢ ἢ τῶν Δανκῶν τοῦ Ἄργους».

Ὁ δὲ μέγας Γλάδστον εις τὸ ἔργον «Ὁμηρος και Ὀμηρικὸς Αἰὼν» (Homer and the Homeric Age) σημειοῖ ὅτι, «Ἡ φράσις Δανοὶ ἢ Δαν-(α)οὶ ἀπαντᾷ 147 φορὰς εις τὴν Ἰλιάδα, και 13 φορὰς εις τὴν Ὀδύσειαν. Ὅτι οὐδέποτε ἀπαντᾷ εις ἐνικὸν ἀριθμὸν, οὐδέποτε ἐφαρμόζεται ἐπὶ γυναικῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἐπὶ στρατιωτῶν και φιλοπολέμων ἀνδρῶν. Ὅτι ὁ Ὁμηρος χρησιμοποιεῖ τὸ ὄνομα ὡς ἐξέχουσαν και τιμητικὴν προσωνομίαν, ὡς ἡμεῖς ἀποκαλοῦμεν ἕνα Ἄγγλον υἱὸν Ἀλβιδῶνος ἢ ἕνα Σκῶτον ὡς Κκαλεδόνιον κλπ.

Ἐλθωμεν ἤδη εις τὰς περὶ Δάν ἢ Δαν-ιτῶν μαρτυρίας τῆς Ἀγ. Γραφῆς: Ὅποτε ἢ γῆ διενεμήθη διὰ κλήρου εις τὰς φυλάς, ἢ φυλὴ Δάν ἔλαβε μόνον μικρὰν μερίδα πρὸς νότον, πρὸς τὸ παραθλάσσιον. Ἄλλ' οὗτοι, μὴ ἱκανοποιούμενοι, ἀπεφάσισαν ἀμέσως ν' ἀποκτήσωσιν εις ἐκντοὺς περισσότερον χωρον πρὸς βορρᾶν, ἐγγὺς τοῦ Λιβάνου. Ἐνταῦθα εὐρίσκοντο αἱ δοῦς τῆς Βισάν, οἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου, τὸ εμπόριον τῆς Δαμασκῶ, οἱ ἐπιχειρηματῖαι Φοίνικες, και, παραπλεύρως, αἱ έμπο-

ρικῆ περιφέρειαι τῆς Τύρου και Σιδῶνος. Χάωρα ἐξαιρετος δι' ἐφοπλιστὰς και έμπορευομένους (Ἰδε Ἰησ. Ναυῆ ιθ'. 40 και ἐξῆς.). Οἱ Δανῖται πάροκτα ἤρξαντο νὰ καθιστῶσι τὸ ὄνομα και τὴν ἐπιροσὴν αὐτῶν αἰσθητὴν ὅπως δὲ διακωνίσωσι τὸ ὄνομά των, τὴν πρώτην μεγάλην πόλιν Λακισὰ τὴν ὁποῖαν ἐκυρίευσαν ἐξ ἐφόδου ὀνόμασαν Δάν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συνείθιζον νὰ πράττωσιν εις πᾶν βῆμα τῆς διαβάσεως ἢ κατακτήσεως των.—(Ἰδε Κριτὰς ιη'. 29 Ἰησοῦ Ναυῆ ιθ'. 47.)

Δέον νὰ μὴ λησμονήσωμεν ὅτι οἱ Δανῖται διεξῆγον μέγα διὰ ναυτιλίας εμπόριον ἐπὶ 1296 ἔτη π. Χ. Διότι ὅταν ἡ Δεβῶρη μετὰ τοῦ Βιρὰκ ὠδήγησε τὸν Ἰσραὴλ εις τὴν ἐνδοθον ἐκείνην μάχην κατὰ τοῦ Σισάρ, εις τὸ ἐνθουν πατριωτικὸν ἄσμα τὸ ὁποῖον ἐτόνισε και ἔψαλλον εις τὴν ἐπιστροφὴν των, ἐκφέρεται ἐν εἰδει παραπρόνου ἔλεγχος κατὰ τοῦ Δάν, και ὁ Δάν, δικαί ἔμεινεν εις τὰ πλοῖα;» (Κριταὶ ε'. 17) Ὁ Δάν δὲν ἐπροτίμησε νὰ διακινδυνεύσῃ τὰς ἐμπορικὰς του σχέσεις και συμπερόντα χάριν ἐνὸς τυπικοῦ πολέμου. Ἄλλ' οὐδὲ εις τὰς ἐν Α. Χρονικ. ἢ Παρκαλειομ. ἀναγεγραφομένας καταγραφὰς εὐρίσκομεν συμπεριλαμβανομένην ἢ ἀναφερομένην κἄν τὴν φυλὴν Δάν. Ἡ ἀπλουστάτη ἐξήγησις τοῦ γεγονότος αὐτοῦ εἶναι ὅτι ἡ φυλὴ αὕτη δὲν εὐρίσκετο πλέον ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ. Εἶχεν μετοικήσει εις χώρας ἄλλας μακρὰν, παρέχων κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν εις τοὺς λαοὺς αὐτῶν ἀρχηγούς, νομοθέτας κλπ. ὅπως και κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν Ἰσραὴλ παροικίης του, ἦτο ἢ μόνη φυλὴ ἥτις ἐν πολέμῳ και ἐν εἰρήνῃ ἐφωδίαζεν τὸν Ἰσραὴλ με τοὺς πρώτους στρατηγούς, ἀρχιτέκτονας, τοὺς Σαμφῶν των και λοιποὺς σοφοὺς και ισχυροὺς κριτὰς τοῦ λαοῦ (Γενσ, μθ'. 16).

Λαὶς λοιπὸν τὸσον τολμηρὸς διὰ τῶν και τοιούτων προσόντων και ἐπιχειρηματικότητος πεπραιοισμένος ὥστε ἐναποθέτει τὸ ὄνομά του ἐπὶ πάσης πόλεως ἢ λαοῦ τὸν ὁποῖον κατέκτα, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, δὲν εἶναι παρὰ τὴν συνήθειάν του ἂν πανταχόθεν ὅθεν διήλθε ἢ μετοικῶν ἢ ἐμπορευόμενος ἀφήκεν ἀναμνηστικὰ μνημεῖα τῆς φήμης τοῦ ὀνόματός του.

Οὕτω κατὰ μῆκος τῆς βορρείου και κεντροκῆς Εὐρώπης εὐρίσκομεν τοιαῦτα ὀνόματα οἶκ, τὰ Dan-ub, Dan-iester, Dan-au, Dan-an, Dan-inn, Den tzing, Dan-sbury, Dan-edze, Dan-aster, Dan-dari, Dan-ez. Εἰς Ἰρλανδίαν δὲ αἱ πόλεις Dan's-Lough, Dan-Sowar, Dan-Lobairsse (ἢ κατοικία τοῦ Dan, ἐκτὸς τῶν Dan-ric Ἄλπεων και τοῦ Δαν-ικοῦ Ἀρχιεπαύγου.

Δὲν μοι φαίνεται ὅτι δύναται νὰ ἐπιπροσθεθῇ περισσότερον τι κ. Συντάκτα τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως, εις ἀπόδειξιν τῆς

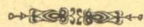

ὕπκρουστος συγγενείας μεταξύ Ἑβραίων καὶ Ἑλλήνων καὶ τῆς ταυτότητος πολλῶν ἐθνικῶν προσόντων ἢ καὶ ἐλαττωμάτων μεταξύ τῶν δύο λαῶν. Ἐναπόκειται νὰ εὐχρηθῶμεν ὅπως, ὡς κοινὴ τύχη καὶ σύμπτωξις συνέδεσεν αὐτοὺς ἀρχικῶς οὕτω κοινὴ ἀλληλοεκτίμησις συμπάθεια καὶ ἀγάπη συνδέει αὐτοὺς εἰς τὸ μέλλον τὸ ὅποσον ὀλοκαρδίως εὐχόμεθα νὰ ἴδωμεν περίλαμπρον ὡς προφητεύεται καὶ προσδοκᾶται διὰ τὸ ποτὲ ἐνδοξόν Σας ἔθνος ὅπως καὶ διὰ τὸ ἡμέτερον.

Ἐν Χανίοις Κρήτης

I. K. ΜΜΟΣΔΟΓΙΑΝΝΗΣ

ἱεροκήρυξ καθηγητῆς τῆς Ἀγγλικῆς

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Η ΕΒΡΑΪΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Εἶχον δημοσιεύσει τὸ περὶ διδασκαλίας τῆς ἐβραϊκῆς ἄρθρον μου εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς «Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως» ὅτε ἀνεγνωσκὰ περίληψιν διαλέξεως τοῦ κυρίου Νιέγου καθηγητοῦ τοῦ «Παγκοσμίου Ἰσραηλιτικοῦ Συνδέσμου» τῶν Πκρισίων. Εἰς τὴν διάλεξιν ἐκείνην εἶνε χαρακτηριστικὴ περίοδος ὅπου, ὁ διακεκριμένος καθηγητῆς ὁμολογεῖ ὅτι, «ὅτε πρό τινων ἐτῶν μετέβη εἰς Παλαιστίνην, ἐθεώρησε τὴν ἀπόπειραν περὶ ἀναστάσεως τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης μίαν χίμαιραν, καὶ οὐτοπία μὴ πραγματοποιήσιμον. Καὶ διὸ σήμερον, ἐνώπιον τῶν γεγονότων ὁμολογεῖ τὴν ἀπάτην του. Ἡ ἐβραϊκὴ εἶνε σήμερον γλῶσσα ζωντανή».

Τοῦτο συνέβη, συμβαίνει μᾶλλον καθ' ἑκάστην, εἰς ὅσους λαμβάνουν τὸν κόπον, ἐγκαταλείποντες τὸ γραφεῖον ἢ τὸ καφενεῖον ὅπου διημερεύουν, νὰ μετατοπίζωνται ὀλίγον εἰς τὰ πλησιέστερα κέντρα ὅπου γίνεται σοβαρὰ ἐργασία πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἐβραϊκῆς.

Οἱ κύριοι οὗτοι, τοὺς ὁποίους καμμία συζήτησις, κανεὶς δῖσχυρισμὸς ἠδυνήθη νὰ πείσῃ μένον ἐνεοί, ἐνώπιον τῆς πραγματικότητος, ἐνώπιον τῆς τελείας διδασκαλίας, ἢ ὅποια γίνεται εἰς τὰ σχολεῖα ὅπου διδάσκαται ἢ ἐβραϊκῆ, ἀκούοντες παιδία καὶ κοράσια ἐξ ἐτῶν ἐκφραζόμενα ἐβραϊστὶ! Ἐὰν δὲ τύχη νὰ πηγαινῶν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἢ εἰς Ἰάφκον, κατανοῦν ἐκστατικοὶ ἐνώπιον τοῦ παρηγόρου, τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὄντως θεάματος, τῆς ὀμιλουμένης ἐβραϊκῆς, ὡς οἰαδῆποτε ἄλλη γλῶσση, καὶ χρησιμοποιουμένης διὰ τὰς τρεχούσας ἀνάγκας τοῦ βίου.

Εἶνε καὶ τι ἐπομένως, τὸ ἀκατανόητον,

καὶ τὸ ὅποσον ὑπερβαίνει τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν, τὸ νὰ βλέπει κανεὶς ἰσραηλιτικὰς Κοινοτητας, διευθυνομένας ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἐνδιαφέρονται ἄλλως τε διὰ τὸν ἐβραϊσμὸν, ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀμῆτον καὶ νὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα, νὰ ἴδῃ λέγω, τὰς Κοινοτητας ταύτας, νὰ παραμελοῦν μέχρι σημείου ἐγκληματικοῦ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐβραϊκῆς.

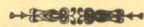
Διατηροῦν αἱ Κοινοότητες αὗται τάξεις δῆθεν ἐβραϊκῆς διδασκαλίας, ὅπου οἱ μαθηταὶ οὐδὲν μνησθάνουν περισσότερο ἀπὸ ὅτι δύναται νὰ μάθῃ ἕνας παπαγάλος, σχολεῖται ὅπου τὰ παιδία βασανίζονται μὲ ἀμέθοδον, ὀχληρὰν, ἀνωφελῆ διδασκαλίαν, ἐνῶ πρόκειται ἕπλετον τὸ φῶς, τὸ σωτήριον φῶς τῆς νέας μεθόδου καὶ τῶν νέων διδασκάλων, οἱ ὅποιοι μὲ ὀλιγώτερον κόπον δύνανται, Κύριοι, νὰ διδάξουν τὰ τέκνα σας μίαν γλῶσσαν, τὴν ὅποιαν ἔχετε καθῆκον νὰ τοὺς διδάξῃτε, ἐὰν θέλετε νὰ εἶνε ἰσραηλιταί, καὶ ἢ ὅποια ἡμῶν παρὲν νὰ τοὺς χρησιμεύσῃ εἰς τὸν βίον.

Διδασκαλεῖα ἐβραίων διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν ὑπάρχουν, ἐν Γερμανίᾳ, Ρωσίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ.

Καθῆκον σας εἶνε νὰ καλέσητε, τὸ ἀργότερον διὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου Σχολικοῦ ἔτους, ἕνα τοιοῦτον διπλωματοῦχον διδάσκαλον, προτιμώτερον ἐκ τῆς Παλαιστίνης.

Ἡ ἀμέλεια σας ἐὰν παραταθῇ, θὰ θεωρηθῇ ἔγκλημα κατὰ τῶν τέκνων σας καὶ κατὰ τοῦ Ἑβραϊσμοῦ.

Ο ΕΒΡΑΪΣΤΗΣ

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Ἰουδαίων ἐν Ἰωαννίνοις ὑπὲρ τῆς νέας Ἑλληνικῆς Διοικήσεως καὶ τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας, ἢ γλῶσσά των, ἢ ὑποδοχὴ των, ἢ στάσις των, ἐν γένει πρὸς τοὺς ἐλευθερωτὰς τῆς Ἡπείρου εἶνε γεγονὸς σημεντικὸν καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας καὶ διὰ τοὺς Ἰουδαίους. Πλανῶνται, ὅσοι νομίζουν, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ὑποκρίνονται ὑποταγὴν εἰς τὸν ἰσχυρότερον ἐκ φόβου καὶ ὑπολογισμοῦ. Ἀνήκει εἰς τὰς παραδόσεις των, εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου των νὰ τοὶς ἐμπνέει τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην εἰς τὸν τόπον ἐκείνον, ὅστις τοὺς καθιστᾷ πολίτας καὶ τοὺς ἀποδέμει ἴσα δικαιώματα πρὸς τοὺς πολίτας τοῦ τόπου. Παραγυριζοῦν τὸ πνεῦμα τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς, ὅσοι νομίζουν, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι θεωροῦν τὸν τόπον, ἐνθα κατοικοῦν, ὡς τόπον ξένον πρὸς αὐτοὺς, ποθοῦντες μόνον νὰ πλουτοῦν, ἀνευ

ἐνδιαφέροντος, ἀνευ ἄλλου δεσμοῦ ἠθικοῦ καὶ εὐγενούς.

Ἀπεναντίας οἱ Ἑβραῖοι θεωροῦν ἐκ πεποιθήσεως καὶ θρησκευτικῆς ἀνατροφῆς ὡς πατριδα των τὸν τόπον, ὅπου ἐγεννήθησαν καὶ ἐργάζονται, ἔτοιμοι νὰ τὴν ὑπερασπισθοῦν, ἐν πάσει περιπτώσει. Οὐδέποτε συνωμοτοῦν, οὐδέποτε γίνονται ὄργανα ξενικῶν εἰσηγήσεων. Εἶναι νομοταγεῖς φύσει καὶ θέσει ἀπὸ θρησκευτικῆς πίστεως, εἰλικρινεῖς καὶ εὐθεῖς πρὸς τοὺς ἀρχοντας τοῦ τόπου, πρὸς τοὺς νόμους καὶ πρὸς ἐκείνους μεθ' ὧν συμβιοῦν.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποσον μᾶς παραγγέλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Ἀδελφοί, μνημονεύετε τῶν Ἡγεμόνων καὶ ὑπέκείτε αὐτοῖς» εἶναι ἀρχὴ Ἑβραϊκῆ, τὴν ὅποιαν διὰ τοῦ Παύλου υἱοθέτησεν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἐτήρησεν καθ' ὅλην τὴν περίοδον, καθ' ἣν ἐζῆ ὑπὸ ξένην καὶ ἀλλοθρησκον κυριαρχίαν.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην κηρύττει ἡ ἱστορία καὶ ὁ βίος τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ. Ἐν δὲ γεγονὸς ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τὴν ἐπικυροῖ μὲ τὸν ἐμφαντικώτερον τρόπον.

Ὁ Μέγας Ναπολέων μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Πάπα καθηγίας τῶν ἀρχῶν τοῦ πνεύματος τῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ νέου πνεύματος καὶ τῆς νέας περιόδου, ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην καὶ τὴν λύσιν ζητημάτων τινῶν ὑπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς Ἐκκλησίας ἢ τοῦ μεγάλου Ἑβραϊκοῦ Συνεδρίου.

Πρὸς τοῦτο συνεκάλεσε ἐβδομήκοντα τέσσαρα μέλη μεταξύ τῶν ἐπιφανεστέρων Ἰουδαίων τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας. Ἡ συνέλευσις αὕτη συνήλθε τὴν 26 Ἰουλίου 1809 εἰς τὸ Δημαρχεῖον τῶν Πκρισίων.

Δώδεκα ζητήματα ὑπέβλεπεν ὁ Αὐτοκράτωρ ἐνώπιον τῶν Ἰουδαίων ἐκείνων πρὸς λύσιν.

Μία συγκίνησις βθεῖα κατέλαβε τὴν Συνέλευσιν, γράφει ὁ χρονογράφος τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ζητημάτων ἐκείνων.

Τὸ ἕκτον ζήτημα εἶχεν οὕτω. «Οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ γεννηθέντες ἐν Γαλλίᾳ καὶ θεωρούμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς Γάλλοι πολῖται, θεωροῦν τὴν Γαλλίαν ὡς πατρίδα των; Ὑποχρεοῦνται νὰ τὴν ὑπερασπίζωνται;» «Ὅλα τὰ μέλη ἠγέρθησαν ὡς διὰ ρεύματος ἠλεκτρικοῦ καὶ ἀνέκραξαν μίᾳ φωνῇ. «Μέχρι θανάτου!»

Τοιαῦτα φρονήματα φέρουν οἱ Ἰουδαῖοι, φρονήματα θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς πίστεως. Ἡ στάσις ἄρα καὶ ἡ συμμετοχὴ των πρὸς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὰ νέα γεγονότα τῆς νέας καταστάσεως εἶναι στάσις εἰλικρινῆς, βθεῖα, ἐξερχομένη ἀπὸ τὰ βάθη πραγματικῆς πεποιθήσεως καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἀπ' αἰῶνων πεποιθήσεως των.

Ὁ Ἀρχιεραβίνος Ἰωαννίνων καὶ ἡ προσφώνησις του.

Ἐντύπωσιν βθεῖαν ἐπροξένησεν ἡ προσφώνησις τοῦ Ἀρχιεραβίνου τῶν Ἰουδαίων, ἢ ἐκφωνηθεῖσα κατὰ τὴν ψκλεῖσιν δοξολογίαν ὑπὲρ τοῦ τότε Δικαδύχου Κωνσταντίνου νῦν δὲ Βασιλέως μας.

Ὡσσανά, Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Ἡ εἰσβολὴ τῆς προσφώνησεως ἐφάνη χριστιανικὴ εἰς τὰ ὅμματα τοῦ πλήθους καὶ διὰ τοῦτο καὶ περίεργος.

Οἱ ξενισθέντες ἀγνοοῦν φαίνεται, ὅτι ἡ ὀρκιστάτη αὕτη ἐκφρασις εἶναι ἐβραϊκωτάτη, τὴν ὅποιαν οἱ Χριστιανοὶ παρέλαβον ἐξ αὐτῶν.

Ἦτο δὲ καὶ προσφυστάτη καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐλευθερωτὴν καὶ ὡς πρὸς τὰς περιστάσεις, αἵτινες τὴν προσκάλεσαν.

Οἱ Ἑβραῖοι θεωροῦν τὴν ἐλευθερίαν ὡς μίαν τῶν μεγάλων ἰδιοτήτων τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο λέγει ἡ Γραφή των ἦτις εἶναι καὶ ἡμετέρα.

«Ὁπου πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ καὶ ἐλευθερία».

Πιστεύουν ἀκόμη οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτι ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἐρχονται ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὅπως ἐκτελέσουν τὰς βουλὰς Του, καὶ προαγάγουν τὰς θείας Του ἀρχὰς. Ὁ Κύριος τοὺς ἐμπνέει, τοὺς ἐξεγείρει καὶ τοὺς καθοδηγεῖ. Οἰαδῆποτε καὶ ἂν εἶναι ἢ ἐκφρασις των, βιαία καὶ ἀνατρεπτικὴ εἶναι ἀκαταδίωκτος, ἀρκεῖ νὰ λέγηται ἐν ὀνόματι τοῦ Αἰωνίου. Τὸν τοιοῦτον ἄνδρα θεωροῦν ἀπεσταλμένον καὶ ἐρχόμενον ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Συνδυάσατε τώρα τὰ γεγονότα, τὸν Κωνσταντῖνον προσφωνούμενον καὶ τὸν Ραβῖνον προσφωνοῦντα, τὰς πράξεις τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τὰς ἐκφράσεις τοῦ Ραβίνου.

Τί ἔφερον ὁ Κωνσταντῖνος εἰς τὴν Ἡπειρον; Τὴν ἐλευθερίαν. Ἦρχετο ἄρα ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὅστις εἶναι ἡ ἐλευθερία.

Ὡς τοιοῦτον, ὡς ἀπεσταλμένον τοῦ Κυρίου ἐθεώρησεν τὸν Κωνσταντῖνον καὶ ὁ Ραβῖνος καὶ διὰ τοῦτο προσφυστάτα καὶ συμφώνως πρὸς τὸ Ἑβραϊκὸν πολιτικὸν πνεῦμα ἀνεφώνησε:

«Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.»

Ἄλλὰ καὶ ἡ ὅλη προσφώνησις πόσον εἶναι ὀρκία, ζωηρά, μεγαληγόρος. Πόσον βαθύ φέρει τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα τῆς Ἱεραῆς Γραφῆς, καὶ τὴν ζωντανὴν καὶ παραστατικὴν ἐκφρασιν τῆς Ἱεραῆς φιλολογίας. Πόσον εὐαρμοστικῶς συνδέονται αἱ ἐννοιαὶ τῆς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς ιδέας. Ὅλοι οἱ Ραβῖνοι εἶναι θυμώσαιοι ῥήτορες καὶ γνωρίζουν τί θὰ εἴπουν καὶ πῶς θὰ τὸ εἴπουν. Παρακολουθοῦμεν τὴν κίνησιν των ἐν Σμύρνῃ, Κωνσταντινουπόλει

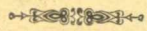

και ἀλλαχού. Ἐνας ἐπιτάφιος ἐκφωνηθεὶς πρὸ ἐτῶν εἰς τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης Βασίλειον ὑπὸ τοῦ Ραβίνου τῆς πόλεως ἐκείνης ἦτο κατὰ φιλολογικὸν ἀριστούργημα.

Οἱ ἰδιόκοι μας ἐξηγητήθησαν εἰς φράσεις κενὰς καὶ κοινὰς καὶ κούφους. Ἐξοχος ἦτο καὶ εὐάρμοστος ἡ προσφώνησις καὶ τοῦ Ραβίνου τῆς Θεσσαλονίκης.

Φαίνεται ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι στρατολογοῦν τοὺς προῖσταμένους τῶν ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῆς φυλῆς τῶν.

(Κραυγὴ, τοῦ κ. Σακελλαρίου 24 Μαρτίου)

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΑΓΧΙΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΥΘΥΜΙΑ

(Περικοπή διαλέξεως τοῦ Ἀρχιεραβ. Έρμαν Ἀλδερ).

Ὁ Ρενάν, κάμνει παράδοξόν τινα παρατήρησιν ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῶν Σημιτικῶν γλωσσῶν». Οἱ λαοὶ ὅσοι κατάγονται ἐκ τοῦ Σήμ, λέγει, στεροῦνται σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου περιεργείας καὶ φιλογέλωτος διαθέσεως. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἄγγλος φιλόσοφος Κάριλ παραπλήσιον ἐκφέρει παρατήρησιν, ἀρνούμενος εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν φυλὴν πᾶσαν εὐθυμίαν.

Ὁ βιογράφος αὐτοῦ Φράουδ παραθέτει συνδιάλεξιν ἐν ἣ ὁ Κάριλ παρατηρεῖ ὅτι οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἔδειξαν ἴχρους θυμηδίας.

Ἐπάρχει δὲ ἀρχαῖον Ταλμουδικὸν ῥητὸν τὸ ὁποῖον λέγει: «Ἐὰν σοῦ εἴπῃ τις ὅτι ἔχεις ὄτα ὄνου μὴ σὲ μέλει ἄλλ' ἐὰν σοῦ τὸ εἴπωσι δύο, τότε ἀμέσως βάλε σάγμα εἰς τὴν ῥάχην σου».

Τῷ ὄντι δύναται νὰ φαντασθῇ τις ὅτι, ἀφοῦ δύο τοιοῦτοι ἔξοχοι ἄνδρες συμφωνοῦσιν ἀρνούμενοι εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν φυλὴν τὴν δύναμιν τοῦ γέλωτος καὶ τὴν ἰκανότητα τοῦ προκαλεῖν γέλωτα, πρέπει νὰ ἔχῃ βάσιν τινὰ ἢ κατηγορία. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν θὰ δυσκολευθῶ ν' ἀποδείξω ὅτι ἡ μομφὴ εἶναι ἀνυπόστατος. Ἀληθεύει ὅτι πολλὰ τῶν ἐθνῶν τῆς ἀρχαιότητος ἦσαν ἑλλιπέστατα περὶ τὴν ἀντίληψιν τοῦ γελοίου. Τὸ στοιχεῖον τοῦ ἀστείου ἦτο ἀσθενὲς παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις· οὐδὲν μειδίαμα φαίνεται ἐπὶ τῶν ὑπερμέτρως ἀνοικτῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν πλατέων καὶ γαληνῶν χειλέων τῶν ἀγαμάτων τῶν. Οὐδ' εἶχον οἱ Ἀσσύριοι δαιμόνιον κωμικὸν πνεῦμα· οἱ μεγάλοι καὶ στοργγῆλοι ὀφθαλμοί, ἢ προέχουσα καὶ ἐπικαμπῆς ρίς, ὁ παχὺς καὶ ρωμαλέος σχηματισμὸς τοῦ σώματος δεικνύουσι αὐτοὺς ἀνήκοντας εἰς τύπον ἄχι φιλόγελον, ἀλλ' οὐσιωδῶς σκληρὸν καὶ φιλοπόλεμον.

Ἄλλως ὁμως εἶχε τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῖς Ἑβραίοις.

Ὅτιοι εἰς πρῶτον σχετικῶς σταθμὸν τῆς ἱστορίας τῶν ἔφθασαν τὴν ὄριμον ἐκείνην καὶ

λοχυρὰν διαροητικὴν ἀνάπτυξιν ἦν ἀπαιτοῦσιν ἢ ἄσκησις τῆς ἀγχινοίας καὶ ἢ κατάληψις τοῦ τερπινοῦς καὶ θυμηδοῦς.

Καὶ ὑπάρχει κορυφαῖος λόγος εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς, ὅστις παρήγαγε καὶ ὤξυνεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὴν κωμικὴν φλέβαν τῶν, τὴν εὐχέρειαν τοῦ λέγειν τερπᾶ καὶ θυμηδῆ. Ὁ Γκαίτε εἰς τὸν «Τουρκοῦτον Τάσσον» του ἀναφωνεῖ μετὰ θαυμαστῆς ἀληθείας καὶ δυνάμεως.

Οἱ ἄνθρωποι οἱ σκληρῶς δοκιμαζόμενοι
μέχρι τέλους δὲν θὰ ὑπεφέρομεν,
ἐὰν ἡ φύσις δὲν μᾶς ἐδαφίλευε
φιλόγελων καὶ εἴρωνα διάθεσιν.

Ναί, ὁ ταλαίπωρος Ἰουδαῖος ἐδοκιμάσθη καὶ δοκιμάζεται ἀκόμη τρομερά. Κατατυραννούμενος ὑπὸ τῆς σιδηρᾶς χειρὸς τῆς μισαλλοδοξίας, ποτιζόμενος τὸ ψυχοβλαβὲς δηλητήριο τῆς περιφρονήσεως καὶ τοῦ ὀνειδούς τὸ ὁποῖον «ποιεῖ σοφὸν ἄφρον», δὲν θὰ ἐπέζη, ἐὰν ἡ εὐμενὴς φύσις φιλανθρώπως δὲν τὸν ἐπροίκιζε μὲ ἔκτακτον ἐλαστικότητα, μὲ ἀξιοθαύμαστον εὐμηχανίαν, ἣτις τὸν κατέστησεν ἱκανὸν νὰ κατανικήσῃ τελεσφόρως ὅλας τὰς ἀπολείρας τὰς γενομένας ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ τόπῳ πρὸς ἐξολόθρευσίν του.

Ἄλλ' ἡ ἀρχὴ ἐξ ἧς ἐγεννήθη ἡ εὐθυμία του ἐπηρέασε καὶ τὴν φύσιν αὐτῆς καὶ μετέδωκεν αὐτῇ τοὺς ἰδίους τῆς χαρακτῆρας Ἡ θυμηδία τοῦ Ἑβραίου δὲν ἔρχεται πρὸς αὐτὸν αὐτομάτως. Δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἀφθονίας ζωϊκοῦ πνεύματος. Δὲν εἶναι προῖον ἀπλῆς περισσεύσεως τῆς ὑπάρξεως.

Θὰ τὴν παρωμοίχον μᾶλλον μὲ τὸ δπλον δι' οὗ ὁ ἀγαθὸς δημιουργὸς ἐφωδίασε τὰ ἀσθενῆ του πλάσματα, ὅπως καταστῶσιν ἱκανὰ νὰ ἐπιζήσωσιν εἰς τὴν σκληρὰν πάλην τοῦ βίου. Ὅστις ἀδίκως ἐξευτελίζεται καὶ μετ' ὀνειδούς καταπατεῖται εὐρίσκει ἀνακούφιον ἢ εἰς ποταμὸν δακρύων ἢ εἰς ἔκρηξιν εἰρωνείας. Ἐντεῦθεν προέρχεται ὅτι ὑπάρχει πάντοτε ὑποχθόνιον ῥεῦμα θλίψεως καὶ ἐν τῇ εὐθυμίᾳ τοῦ Ἑβραίου, ἐντεῦθεν, ἐὰν μοι ἐπιτρέπεται νὰ μεταχειρισθῶ μουσικὴν μεταφορὰν, ὡς καὶ τὸ γοργὸν τοῦ ἄσματος του τείνει πάντοτε πρὸς τὸ θρηγῶδες.

Εὐρίσκομεν ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ φιλολογίᾳ καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἐκείνων οἷνες ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐτρόφησαν ὑπ' αὐτῆς μετὰ τῆς θυμηδίας καὶ τὴν συμπαθῆ παραστάσιν ἀσυμβίβαστων στοιχείων ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει καὶ τῷ βίῳ.

Θ' ἀπαντήσω βεβαίως μεγάλην καὶ κάποτε ἀνυπέροβλητον δυσκολίαν ζητῶν νὰ ἐξηγήσω τὰ θυμηδῆ ταῦτα ἀποφθέγματα ἐνώπιον πληθούσης ὁμηγύρεως.

Ἐπειδὴ πολλὰ τῶν ἀποφθεγμάτων εἶναι δια-

τυπωμένα ἑβραϊστὶ, γερμανιστὶ ἢ εἰς τὸ παράδοξον ἐκεῖνο καὶ νόθον μίγμα τῶν δύο γλωσσῶν τὸ καλούμενον Γιδδικόν, χάνουσι ἐξ ὀλοκλήρου τὴν δύναμιν καὶ τὴν χάριν τῶν μεταφραζόμενα εἰς οἰανδήποτε γλῶσσαν. Τινὲς τῶν θυμηδῶν τούτων ἐκφράσεων ἀπαιτοῦσιν ἀκριβεστάτην γνῶσιν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς, ὡς καὶ τῶν λαβυρινθῶδων κειμένων τοῦ Ταλμούδ, ὅπως ὀρθῶς ἐκτιμηθῶσιν. Καὶ ὅταν ἐπιχειρῆς νὰ τὰ ἐξηγήσῃς καὶ νὰ τὰ διεξηγηθῆς, ὄλος ὁ σπινθηρισμὸς τῆς εὐφύας καὶ τρόπου χάνεται. Καὶ τὸ ἄρωμα αὐτῶν εἶναι ὡς τὸ τῆς χθρὸς ἐκπωματοσθείσης φιάλης καμπανίτου.

Τινὲς τῶν ἐμβριθεστέρων ἀναγνωστῶν τῶν Γραφῶν θὰ παρετήρησαν ἴσως ὅτι καὶ αἱ σελίδες ἐκεῖναι περιέργως περιέχουσι δείγματα εἰρωνείας κωμικῆς.

Ἡ σκηνὴ λ. χ. ἢ ἐπὶ τοῦ Καρμηλίου ὄρους, μεθ' ὄλον τὸ ὑψηλὸν καὶ καταπληκτικὸν τῆς, δὲν ἀμοιρεῖ στοιχεῖον τινὸς εὐθυμίας. Οἱ ψευδοπροφηταὶ τοῦ Βάαλ εἶχον θέσιν τὸ σφάγιον ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καὶ ἔκραζον πρὸς τὸ εἰδωλὸν τῶν ἀπὸ πρωίας μέχρι ἐσπέρας. «Ἐπάκουσον ἡμῶν, ὦ Βάαλ, ἐπάκουσον ἡμῶν». Τότε ὁ Ἡλιὸς εἰσῆρχετο καὶ ἐπιφωνεῖ σκωπτικῶς. «Βοᾶτε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, ὅτι ἀδολεσχία ἐστὶ τῷ θεῷ ὑμῶν». Ἐνταῦθα ἔχομεν τὰ κύρια στοιχεῖα τοῦ κωμικοῦ, τὴν γελοιοποίησιν πράγματος, θεωρουμένου παρὰ πολλοῖς ὡς κραταιοῦ καὶ σεμνοῦ.

Ἐτερον σημαντικὸν παράδειγμα ἀφθόνου θυμηδίας εἶναι τὸ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Ἑσθήρ, ὅπου ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐρωτᾷ. «Τί πρέπει νὰ γείνη εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ὁ βασιλεὺς θέλει νὰ τιμήσῃ;» καὶ ὅταν ὁ Ἀμάν σκέπτεται ἐν τῇ καρδίᾳ του «ποῖον ἄλλον θέλει νὰ τιμήσῃ ὁ βασιλεὺς παρὰ ἐμέ;» ;

Καὶ ὁμως συμβαίνει ὅλα τὰ σημεῖα ταῦτα τῆς βασιλικῆς εὐνοίας νὰ ἐπιδαφιλευσθῶσιν εἰς οὐδένα ἄλλον εἰμὴ εἰς τὸν ἄσπονδον ἐχθρὸν του τὸν Μαρδοχαῖον.

Τὸ Μιδράς, ὡς καλεῖται τὸ Ραββινικὸν σχόλιον ἢ μᾶλλον ἢ παράφρασις τῆς βιβλικῆς διηγήσεως, κοσμεῖ τὴν ἀφήγησιν μὲ πολλὰς δραματικὰς περιστάσεις. Διηγῆται ὅτι ὅταν ὁ Ἀμάν ζητεῖ νὰ ἐνδύσῃ τὸν βασιλικὸν εὐνοούμενον τὴν αὐτοκρατορικὴν πορφύραν ὁ Μαρδοχαῖος ἀνθίσταται καὶ λέγει: «Τοῦτο εἶναι ἀνοίκειον. Δὲν εἶμαι ἄξιος τὰ φορέσω τὴν βασιλικὴν ἀλουργίδα πρὶν καθαρισθῶ ὡς πρέπει.

Ὁ Ἀμάν δὲν ἔχει ἄλλο καταφύγιον εἰμὴ νὰ ἐτοιμάσῃ λουτρὸν διὰ τὸν ἐχθρὸν του.

Ὅταν ὁ Μαρδοχαῖος ἐφόρεσε τὸ βασιλικὸν, ἐνδύμα ὁ Ἀμάν ἐτοιμάζεται νὰ ἐπιθέσῃ τὸ διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἀλλ' ὁ Μαρδοχαῖος διαμαρτύρεται. «Δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ φέρω τὸ βασιλικὸν στέμμα πρὶν κοπῆ καλῶς ἢ κόμη μου». Καὶ ἡ ἐξοχότης του ὁ μέγας βεζύρης ἀναγκά-

ζεται νὰ ἐνεργήσῃ ὡς κούρεὺς καὶ κομμωτῆς. «Τώρα ἀνάβα εἰς τὸν ἵππον», λέγει ὁ Ἀμάν. «Φεῦ, ἀπαντᾷ ὁ Μαρδοχαῖος, εἶμαι γέρον καὶ ἀσθενὴς καὶ δὲν δύναμαι ν' ἀναβῶ εἰς τὸν ὑψηλὸν τοῦτον ἵππον ἄνευ βοηθείας» καὶ ὁ Ἀμάν ἐξ ἀνάγκης ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐσχάτην ταπεινώσιν· ἀναγκάζεται νὰ κλίνη τὸν ὑπερήφανον τράχηλόν του, ἐνῶ ὁ μισούμενος ἀντίζηλός του πατεῖ εἰς τὴν ῥάχην του καὶ ἐπιβαίνει ἐν ἀνέσει τοῦ ἵππου.

Θ' ἀναγνωρίσῃτε ὡς εὐρισκόμενον ἐν πλήρει συμφωνίᾳ τὸ ὅτι παρετήρησα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι δηλ. οἱ ἀρχαῖοι Ἰσραηλίται καὶ ἐν τῇ πενθιμωτέρᾳ ἡμέρᾳ τοῦ ἡμερολογίου τῶν, τῇ ἡγαστεῖα τῇ γινομένη εἰς ἀνάμνησιν τῆς καταστροφῆς τῶν δύο ναῶν δὲν ἐγκατελείποντο ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν λύπην καὶ τὸ πένθος. Ἐν τῷ Ραββινικῷ σχολίῳ τοῦ βιβλίου τῶν θρημῶν εὐρίσκομεν βραχέα ἐκφραστικὰ διδάγματα θυμηδίας, τὰ ὁποῖα ὁμοιάσουσι μὲ τὸ μειδίαμα δακρυβρέκτου προσώπου.

Ὁ σχολιαστὴς ἀπαριθμεῖ δείγματα τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ Ἑβραῖος ὑπερεῖχε ἐν τῇ ἐμφύτῳ ἀγχινοίᾳ καὶ αὐτὸν τὸν περιεδομένον Ἀθηναῖον. Διηγῆται τὸ ἀνέκδοτον ὅτι Ἀθηναῖός τις παρεπιδημῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἔλαβε μίαν τῶν ἡμερῶν θρυμματισμένην ἀμμοκονίαν καὶ εἶπε πρὸς τινὰ ῥάπτῃν Ἑβραῖον—Μάστορα, λάβε τὴν κλωσάνην νὰ μοῦ διορθώσῃς αὐτὸ τὸ ὄλικόν.—Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ὁ Ἑβραῖος, ἀρκεῖ νὰ μοῦ κάμῃς τὴν χάριν νὰ βγάλῃς ὀλίγας κλωστὰς ἀπὸ τὸ ὄλικόν τοῦτο (προσφέρων αὐτῷ δροῦκα ἄμμου).

Ὡς καὶ τὰ ἑβραϊόπουλα διηγῆται τὸ Ταλμούδ, ἔδωκαν εὐστόχους ἀπαντήσεις εἰς ἀγχινοστάτους Ἀθηναίους.

—Ἐπαγε νὰ μοῦ εὐρῆς ὀλίγα ἀγὰ καὶ τυγί, εἶπεν Ἀθηναῖος ἐπισκέπτης πρὸς τινὰ ἑβραϊόπουλα. Ὁ παῖς ἔκαμεν ὡς ἐπροστάθη—Τώρα παιδί μου εἶπεν ὁ ξένος, εἶπέ μου ποῖον ἀπὸ αὐτὸ τὸ τυγί ἔγεινεν ἀπὸ γάλα λευκῶν αἰγῶν καὶ ποῖον ἀπὸ γάλα μαύρων αἰγῶν.—Εἶσαι γεροντότερος καὶ ἐμπειρότερος ἀπὸ ἐμέ, ἀπήντησεν ὁ μικρὸς ἑβραῖος· εἶπέ μου ποῖον ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀγὰ ἐβγήκεν ἀπὸ λευκὴν καὶ ποῖον ἀπὸ μαύρην ὄρινα.

Ὁ Ἑβραῖος σημειοματογράφος διηγῆται προσέτι ὅτι ὁ Ραββίνος Ἰωσοῦας ἦτό ποτε εἰς ταξείδιον, ὅταν παρετήρησε μικρὸν λάκκον ἀνὰ μέσον τῶν ἀγρῶν. Παιδίον διερχόμενον τῷ εἶπε.—Μὴ περιπατῆς μέσα εἰς τὰ χωράφια, θὰ χαθῆς.—Ἀλλά, εἶπεν ὁ Ἰωσοῦας, δὲν εἶναι ἐδῶ δημόσιος δρόμος;—Ναί, ἀπήντησε τὸ παιδίον, δρόμος τὸν ὁποῖον ἀνοίξαν, ὅσοι χάνουν τὸν δρόμον τῶν, ὅπως σύ. Ὁ σοφὸς ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του καθὼς εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν βλέπει μικρὸν κοράσιον τὸ ὁποῖον ἔφερε κἀνιστρον ἐπιμελῶς σκεπασμένον.—Εἶπέ μου

παιδί μου, εἶπεν ὁ Ραββίτος, τί ἔχεις εἰς αὐτὸ τὸ κἀνίστρον; Ἡ παιδίσκη ἀπήντησεν:—Ἐὰν ἡ μητέρα μου ἤθελε νὰ ξεύρη ὁ καθείς τι ἔχει μέσα τὸ καλάθι, δὲν θὰ τὸ ἐσκέπαζεν.

Δὲν εἶναι βαθεῖα ἀλήθεια κρυπτομένη ὑπὸ τὰς ἀπλᾶς ταύτας λέξεις;

(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Βόλο;

A. X. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΚ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Ἀμβούργον Μάρτιος

Κύριε Διευθυντά.

Εὐχαρίστως ἀναλαμβάνω νὰ σᾶς γράψω τακτικά τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Ἑβραϊσμόν ἐν Γερμανίᾳ.

Ἐπὶ τοῦ πρὸντος δὲν ἔχομεν γεγονόνα ἄξια ἐνδιαφέροντος, ἐκτός.. τοῦ βαλκανικοῦ πολέμου. Καὶ ἰδοὺ νέα ἀφορμὴ νὰ ὑπερηφανεύεται τις ὡς ἑβραϊκὸς γερμανός! Ὅποια συγκινήσεις, ποῖος ζήλος! Πενταχῶθεν μία φωνὴ ἠκούσθη. Ἄς μεταβῶμεν εἰς βοήθειαν τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μας!

Καθὼς πάντοτε ἡ ἀγαθηργὸς ἔνωσις τῶν Ἑβραίων τῆς Γερμανίας καὶ ὁ Σύλλογος τῶν «Μπενέ Μπερίτ» διωργάνωσαν τὰ βοηθήματα. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἑβραϊκὴ κοινότης ἐν Γερμανίᾳ, καὶ ἡ μικροτέρα, ἡ ὁποῖα νὰ μὴ συνεισέφερεν ὅτι ἠδύνατο. Καὶ ἐνώπιον τῶν ἀτυχημάτων τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἀδελφῶν μας, ἔπαυσαν ἐπὶ στιγμὴν πᾶσαι αἱ συζητήσεις καὶ αἱ διενέξεις, καὶ ἐπεκράτησε μόνον ἡ ἰδέα τῆς ἐνότητος τοῦ ἑβραϊσμοῦ.

Δὲν ἀξίζουσι ὅσα ἀναφέρω ἕνα οἰονδήποτε ἄλλο γεγονός;

Ἐμίλησα περὶ ἐνότητος τοῦ Ἑβραϊσμοῦ. Φεῦ, ἐν Γερμανίᾳ κινδυνεύει αὕτη νὰ καταστραφῇ. Τίς πταίει; Οἱ μὲν κατηγοροῦν τοὺς δέ. Ἄλλ' ἰδοὺ χρονολογικῶς τὰ γεγονότα.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἡ ἔνωσις τῶν φιλελευθέρων Ραββίνων τῆς Γερμανίας, συνελθοῦσα εἰς Πόζεν, μεγαλοῦπολιν τῆς Πρωσίας, καθώρισε τὰς «γενικὰς γραμμάς» προγράμματος διὰ τὸν φιλελευθέρων ἑβραϊσμόν, μὲ ἄλλα λόγια τὸ πρόγραμμα τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως καὶ τῆς ἀπεριορίστου ἀφομοιώσεως. Τὸ κόμμα τοῦτο εἶχεν ἰδρυθῆ κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος παρὰ τοῦ δικτήμου ραββίνου Ἀβραῆμ Γκέγκερ καὶ ἀποτελεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τοὺς πλουσίους ἑβραίους, τοὺς κατέχοντας ὑψηλὴν κοινωνικὴν θέσιν. Ἡ ὁμὰς αὕτη δὲν εἶναι πολυάριθμος ἀλλὰ ἰσχυρὰ διὰ τὰς σχέσεις τῆς μὲ τὰ

κόμμα τὸ πολιτικὸν τῶν φιλελευθέρων, οἱ ὁποῖοι μόνον ἔχουν πρόγραμμα τὴν ἰσοπολιτείαν τῶν γερμανῶν ἑβραίων, ἰσοπολιτείαν τὴν ὁποῖαν ἔχομεν μόνον ἐπὶ τοῦ χάρτου καὶ ὄχι πραγματικῆν. Κατὰ τοῦτο, καθὼς ἀντελήφθη προσωπικῶς, οἱ ἐν Ἑλλάδι ἰσραηλιτὰι εἶναι εὐτυχέστεροι ἡμῶν.

«Αἱ γενικὰ γραμμάς» τῶν φιλελευθέρων δὲν εἶναι τι σπουδαῖον, δὲν εἶναι τι νέον. Ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ πεδίου ὠθοῦν τὴν μεταρρυθμισὴν μέχρι τῆς λειτουργίας κατὰ Κυριακὴν, ἐπὶ δὲ τοῦ πολιτικοῦ, ἐπιδιώκουν τὴν τελείαν ἀφομοίωσιν, ἀφαιροῦσαν πάντα ἐθνικὸν χαρακτηριστῆρα ἀπὸ τὸν Ἑβραϊσμόν.

Ἄλλὰ...

Ἰδοὺ ὅτι τὸ ἀναγγελλέν πρόγραμμα «τῶν γενικῶν γραμμῶν» προὐκάλεσε διαμαρτυρίαν ἐνθερμον ἐκ μέρους τῶν «ὀρθοδόξων ἑβραίων» οἱ ὁποῖοι ἰδίᾳ ἐν Φραγκφούρτῃ καὶ Κολωνίᾳ εἶχον χωρισθῆ ἀπὸ τῶν ἐπισήμων Κοινοτήτων. Οἱ ραββίνοι τούτων συνελθόντες ἐκήρυξαν ὅτι «αἱ γενικὰ γραμμάς» ἀπαρνοῦνται τὰς βᾶσεις τοῦ ἑβραϊσμοῦ, καὶ ὅτι ἡ ἐνότης τοῦ ἑβραϊσμοῦ καταστρέφεται. Οἱ φιλελευθέροι λέγουσι ἀπειναντίας, ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι καταστρέφουσι τὴν ἐνότητα καὶ... ἡ συζήτησις ἐξάκολουθεῖ.

Ἡ ἐνότης; ἀλλ' αὕτη πρὸ πολλοῦ ἐξέλειπεν. Οὐδεμίαν κοινὴν σχέσεις μεταξὺ ἀδιαλλάκτου ὀρθοδόξου τῆς Φραγκφούρτης καὶ «φιλελευθέρου» τοῦ Βερολίνου, μεταβαίνοντος εἰς τὴν Συναγωγὴν τὴν Κυριακὴν.

Ἡ δὴλωσις τῶν ὀρθοδόξων δύναται νὰ εἶναι τι παρήγορον, ἀλλ' οὐσιαστικῶς δὲν λύει τὸ πρόβλημα ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ τύχη τοῦ γερμανικοῦ ἑβραϊσμοῦ.

Ὁ ἑβραϊσμός τῆς γερμανίας διατρέχει ἀποφασιστικὴν κρίσιν. Τί θὰ ἀποβῆ;

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ πλειονοψηφία τῶν Ἑβραίων τῆς Γερμανίας δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν κρίσιν καὶ τοὺς κινδύνους.

Μία ὁμὰς ἐλαχίστη τὴν ὁποῖαν ἐξ ἴσου ἀποστρέφονται καὶ οἱ «φιλελευθέροι» καὶ οἱ ἀδιαλλάκτοι ὀρθόδοξοι, πειράται ἀπὸ τινος νὰ κηρύξῃ νέαν βᾶσιν ἐνότητος. Ἡ βᾶσις εἶναι ὁ Παλαιστινισμὸς καὶ ὁ Σιωνισμὸς. Ἡ ἀνωτέρω ὁμὰς διατείνεται ὅτι ἡ θρησκεία δὲν δύναται νὰ εἶναι τὸ μόνον σημεῖον ἐνώσεως τῶν Ἑβραίων. Ἡ θρησκεία ἐν γένει εἶναι μεταβλητὴ, καὶ ἡ ἑβραϊκὴ δὲν ἀποτελεῖ ἐξάίρεσιν τοῦ κανόνος. Ἀμετάβλητοι παρκαμένον μόνον, ἡ καταγωγὴ ἀρχαίου λαοῦ, ἡ ἀνάμνησις ἐνδόξου ἱστορίας καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ μέλλοντος. Ἡ πλειονότης τοῦ γερμανικοῦ ἑβραϊσμοῦ τῆς σήμερον δὲν δέχεται τοιαύτην βᾶσιν. Ἐχει τὸν φόβον τοῦ θάρρους τῆς! Ἄλλὰ τὸ μέλλον ἀγγέλλεται εὐελπι!

Ἡ νεολαία, ἰδίᾳ ἡ σπουδάζουσα νεολαία,

εἶναι μεθ' ἡμῶν. Καὶ ὁποῖος ἔχει τὴν νεολαίαν, ἔχει τὸ μέλλον.

ΣΥΣΚΕΛ ΤΣΒΙ ΚΑΕΤΣΕΛ

Υ. Γ. Περὶ τῆς ἑβραϊκῆς νεολαίας τῆς Γερμανίας θὰ σᾶς γράψω προσεχῶς.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΑΡΧΙΡΡΑΒΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΒΡΑΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(Συλλέγομεν τὰ σχετικὰ μὲ τοὺς ἰσραηλιτὰς ἀναφερόμενα εἰς τὸν Βασιλέα. Ἀρχόμεθα ἀπὸ τὴν ἀναδημοσίευσιν ἐκ τῆς «Μακεδονίας» μέρος τῆς ἀκροάσεως ἣν ἡ Α. Μ. ἔδωσεν εἰς τὸν κ. Γιανῆ τῆς Κοινοτήτος Βόλου).

Χθὲς τὴν 11 καὶ τέταρτον π. μ. ἐγένετο δεκτὸς εἰς ἀκρόασιν παρὰ τῆ Α. Μ. τῷ βασιλεῖ ὁ ἐν Βόλῳ πρόξενος τῆς Ἰσπανίας κ. Μ. Η. Γκωνῆς ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐκεῖ ἰσραηλιτικῆς Κοινοτήτος.

Ἡ Α. Μ. μετὰ μεγάλης προσηνείας ἐδεξιώθη τὸν διαπρεπῆ ἰσραηλίτην.

Οἱ ἰσραηλιτὰι κατενθουσιασμένοι

— Εἶνε εὐχαριστημένοι οἱ ἰσραηλιτὰι;

— Κατενθουσιασμένοι, Μεγαλειότατε, καὶ ἐκ τῆς πατρικῆς στοργῆς, τὴν ὁποῖαν ἡ Ὑμ. Μεγαλειότης ἐπεδείξατο καὶ ἐκ τῆς εὐκρινουῦς προστασίας τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν.

Ἐπεισθημεν ὅτι τὸ σύμβολον τῆς ἑλληνικῆς Διοικήσεως εἶναι ἡ ἐλευθερία, ἡ ἰσότης καὶ ἡ ἀδελφότης.

Λόγοι τῆς Α. Μ. περὶ τοῦ Ἀρχιρραβίνου

Ἡ Α. Μ. ἐξεφράσθη εὐμενέστατα περὶ τοῦ Ἀρχιρραβίνου καὶ προσέθηκεν:

— Τὸν ἀγαπῶ, πολὺ τὸν ἀγαπῶ, διότι εἶνε ἄνθρωπος πολὺ καθὼς πρέπει.

Οἱ ἰσραηλιτὰι τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι πολὺ μορφωμένοι.

— Πράγματι Μεγαλειότατε, διότι συντηροῦν ἐξ ἑσῆας μεγάλας ἐκ 500 μελῶν ἐκάστην καὶ δέκα μικρότερας. Ἀξίζει τὸν κόπον Μεγαλειότατε, νὰ ἐπισκεφθῆ κανεὶς ἰδίως τὰς μεγάλας ταύτας λέσχας.

Ἦρχισαν νὰ ἐπισκέπτονται τὰς λέσχας αὐτὰς καὶ οἱ ἀξιοματικοὶ μας, οἱ ὁποῖοι ἐλπίζω, νὰ μένουν εὐχαριστημένοι, ὅπως οἱ ἰσραηλιτὰι εἶναι κατενθουσιασμένοι βλέποντες τοὺς ἀξιοματικούς μας εἰς τὰς λέσχας των. Ἡ ἰσραηλιτικὴ Κοινότης Θεσσαλονίκης, διατηρεῖ 72 σχολεῖα καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἴδωμεν τοὺς ἰσραηλιτὰς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βαυλὴν διαπρέποντας.

— Τὸ πιστεύω, τὸ πιστεύω, διότι εἶναι πολὺ ἱκανοὶ καὶ πολὺ δραστήριοι.

Καὶ ἐν τῇ ρύμῃ τοῦ λόγου ἡ Α. Μ. ἀνέφερε καὶ πάλιν τὸν Ἀρχιρραβίνον, τοῦ ὁποῖου ἐξήρε τὰ πολλὰ προσόντα. Καὶ ἐξήκολούθησε:

Διάφοροι Βασιλικαὶ ἐρωτήσεις

— Παρατηρῶ, ὅτι οἱ ἐδῶ ἰσραηλιτὰι ὁμοιοῦν τὴν ἰσπανικὴν.

— Ναί, Μεγαλειότατε, διότι κττάγονται ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν.

— Εἰσθε καὶ ὑμεῖς ὑποπρόξενος τῆς Ἰσπανίας ἐν Βόλῳ; ὄχι ὑπήκοος Ἰσπανός.

— Ὁχι, Μεγαλειότατε, ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σας.

— Ἐδῶ ἔχει καὶ Πρόξενον Ἰσπανόν;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Ἐχει πολλοὺς ὑπηκόους;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε περὶ τοὺς ἑπτακοσίους.

Μετὰ τινὰς ἀκόμη ἄλλας ἐρωτήσεις γενικοῦ χαρακτήρος περὶ τῶν κατὰ τὴν ἰσραηλιτικὴν Κοινότητα πραγμάτων ὁ κ. Γιανῆς ἀπεχώρησε κατενθουσιασμένος ἐκ τῆς εὐμενεστάτης δεξιώσεως τοῦ Βασιλέως.

ΟΙ ΙΣΡΑΗΛΙΤΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Μεγά ὑπῆρξε τὸ πένθος τῶν ἐλλήνων ἰσραηλιτῶν διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀληθμονήτου Βασιλέως μας Γεωργίου, τοῦ ὁποῖου ἡ μνήμη θὰ μείνῃ αἰωνία εἰς τὰς καρδίας τῶν ὀμορθήσκων μας εἰς ὅλας τὰς γενεὰς. Ἐπένησαν καὶ ἐτέλεσαν μνημόσυνα αἱ Κοινότητες τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας Ἑλλάδος. Ὁ στέφανος τῶν ἰσραηλιτικῶν Κοινοτήτων ἦτο ἐκ τῶν ὠραιοτέρων ἐκ μετᾶξης μὲ σύμβολον τὰς πλάκας τοῦ Μωϋσέως ἐντὸς ἐξάλφα. Ἡ Κοινότης τῆς Θεσσαλονίκης, εἶχε προσφέρει ἴδιον δάφνινον ἀργυροῦν στέφανον. Ἐπίσης καὶ ἡ Κοινότης Χαλκίδος, ὡς ἀρχαιότερα τῶν Κοινοτήτων ἠθέλησε νὰ ἀντιπροσωπευθῆ μὲ ἴδιον στέφανον ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἀσέρ Λευῆ, Μ. Σ. Σικκῆν καὶ Μποχώρ Σικκῆν.

Τὸν Στέφανον τῶν Κοινοτήτων ἔφερον εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Α. Κωνσταντίνου, Ι. Σαμουηλίδου καὶ Ἰακ. Ἰουσουρού.

Τὴν Κηδεῖαν παρηκολούθησαν ἐν Ἀθήναις οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Κοινοτήτων ἐκτὸς τῶν ἄνω μνημονευθέντων καὶ οἱ κ. κ. Μετρ. Σολομών ὁ γνωστὸς τραπεζίτης Τρικκάλων καὶ Σ. Μπεράχας ἔμπορος. Παρηκολούθησαν προσέτι τὴν κηδεῖαν καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς

Κοινότητας Θεσσαλονίκης κ. κ. Δρ. Λέων Μοδιάνος, δικηγόρος Μοδιάνος, Έδγαρ Φερνάνδης Ι, Μοδιάνος τραπεζίτης, Τζανος και Λέβελ μεγαλέμποροι.

Αλλά κατά την έν Θεσσ)νίκη κηδείαν έλαβε συγκινητικώτατον μέρος ή Κοινότης Θεσσαλονίκης, ιδίχ με τον χορόν των κηθητών του Κοινοτικού Σχολείου (Ταλμούδ Τορά), οι οποίοι κηθηταί κατά την διάβασιν της βασιλικής σορού εκ του πεδίου "Αρεως έψαλλαν με κτανύζιν έλεγείον έβραϊκόν, και κατά τον συνάδελφον Ροδοκανάκη της «Εστίας» αέσχημάτισαν περί τον κοιμώμενον Βασιλέα στεφάνι σάν από φκνταστικά τριαντάφυλλα άσπρα και έθρήνησαν εις την γλώσσαν των Σερραφείμ τον «δίκαιον πκτέρα» τον εϋσπλαγγχον νικητήν, τον προστάτην των αδυνάτων.»

Και κατά την ήμέραν της κηδείας εις Αθήνας έτέλεσε μνημόσυον ή Κοινότης Θεσσαλονίκης, ιερουργούντος του Αρχιεραββίνου.

Έτέλεσαν μνημόσυονα μεγαλοπρεπή ή Κοινότης Βόλου, ή της Κερκύρας και ή της Χαλκίδος. Της τελευταίας ταύτης ειχε προηθη πένθιμος τοιχολόλλησις καλοϋσα εις κοινήν δέησιν πάντας τους Χαλκιδείς, Αρχάς και πολίτας. Τήν αδελφικήν πρόσκλησιν της Κοινότητος έδέχθη εϋμενώς ή Χαλκιδική κοινωνία, δείξασα ότι έμφορεΐται υπό των φιλελευθέρων εκείνων αίσθημάτων, διά τα όποια δύναται να σεμνύνωνται αι κοινωνίαι εκ των μάλλον προηγμένων. Αρχί, σωματεία, Σύλλογοι, πολίται παρήσαν εις την πένθυμον τελετήν. Ο δέ κ. Νομάρχης ηύχαρίστησε την Κοινότητα διά τα άγνά αίσθημάτα της. Επί τή ευκαιρία ταύτη απήγγειλε ωραιώτατον λόγον ο πρόεδρος της Κοινότητος κ. Μποχώρ Φόρνης.

Και ή Κοινότης Κερκύρας, έτέλεσε μνημόσυονα μεγαλοπρεπές παρισταμένων και πολλών άλλοδύων μεταξύ των όποιων και ο γνωστός λόγιος κ. Σπ. Πικραγεωργίου. Ο αρχιεραββίνος της Κοινότητος καθηγητής Γουστάβος Καλό απήγγειλε εϋφραδέστατον λόγον του όποιου ή καταφκνήσ συγκίνησις μετεδόθη εις τό ακροατήριον.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α΄

Μεταφέρομεν και εις τας στήλας της «Ισραηλ. Επιθεωρήσεως» αν και έδημοσιεύθη εις όλας τας ήμερησίας εφημερίδας, την πολιτικήν διαθήκην του άλησμονήτου Βασιλέως μας, διότι αυτή ζωγραφίζει τον μεταστάντα, κάλλιον πασης άλλης βιογραφίας, διότι τον παριστάνει οίος ήτο, άπαράμιλλος άνθρωπος, σύζυγος, πατέρας και Βασιληάς. Βασιλεύς ο όποιος, τό αξίωμα τουτο εθεώρει μόνον ως επέκτασιν εις τό έθνος ιλόκληρον του πατρικού του φίλτρου, της μεγάλης αγάπης και επεικειάς αι όποια επλήρουν την μεγάλην εκείνην και απλήν καρδίαν, ή όποια υπήρξεν ή άθρούβως όδηγήσασα την Ελλάδα εις πεντηκονταετή προίουσιν εξέλιξιν. Η μεγαλυτέρα μεγαλοφυία, ειπε τις, είναι ή της καρδιάς και την μεγαλοφυίαν ταύτην ειχεν Γεώργιος ο Α΄.

Μεταφέρομεν εις τας στήλας μας τα λόγια του μεταστάντος μάρτυρος, ίνα γίνουιν τό καθημερινόν ανάγνωσμα, θά έλέγομεν, ή καθημερινή προσευχή των αναγνωστών μας, διότι εις αυτά τά λόγια περικλείονται με απλότητα, αντληθεΐταν από τό αιώνιον βιβλίον της φυλής μας, την Αγίαν Γραφήν, ότι άποτελεί την βάση του ήθικου βίου, τον όποτον κηρύττει ο Έβραϊσμός. «Σεβασμός προς τους γονείς, αγάπη προς τους αδελφούς, επεικεια προς πάντας, απταρννησις υπέρ του γενικού κκλου, γαλήνη ψυχής, αγάπη προς τον Θεόν και την πατρίδα, και ο υψιστος προσορισμός του ανθρώπινου βίου να άφήση εις την γην αναχωρών προς την αιωνιότητα, όχι πλούτη (τουτο έδίδαξε εμπράκτως Γεώργιος ο Α΄, αλλά αγαθήν μνήμη.»

Ίδου τά άθάνατα λόγια του Βασιληά μας. Αιώνία του ή μνήμη! Αμήν.

...Τώρα μου φαίνεται ότι είπα κάθε τι, που ήθελα να είπω, και ότι έλαβα σας αποφάσεις επεθύμουν εν σχέσει με την περιουσίαν μου. Μου υπολείπεται μόνον να παρακαλέσω, να ικετεύσω τα αγαπητά μου παδια να είναι πάντοτε ήνωμένα εν παντί, ν' αγαπώνται μεταξύ των, να είναι στήριγμα και ν' αγαπώσι την λατρευτήν και εϋλογημένην των μητέρα.

«Εις τον προσφιλή μου Ντινον λέγω: Αγάπα την αγαπητήν μικράν πατρίδα σου έξ όλης καρδιάς, υπηρέτησέ την και τον αγαπητόν σου λαόν με αγάπην ειλικρινή και πίστιν ασάλευτον. τό αυτό δε σε κάμουν και όλοι οι αγαπητοί σου αδελφοί.

«Έχε θάρρος, άλλ' έχε και υπομονήν. μη σπεύδεις ποτέ υπέρ τό μέτρον. Αφησε καλλι-

τερχ να περάση ή νύκτα πριν πάρης την απόφασίν σου. μήν όργίζεσαι και μήν αφήσης τον ήλιον να δύση επί της όργης σου.

«Εσο ήρεμος την σκέψιν και τον νοϋν. και μη λησμονείς ποτέ ότι βασιλεύεις λαού μεσημβρινοϋ, του όποιου ή όργη και τό ευέξαπτον στιγμιαίως αναφλέγονται, και εις μίαν τοιαύτην στιγμήν ήμπορει να είπη και να πράξη πολλά, τα όποια μετά μίαν στιγμήν ίσως τα λησμονεί πάλιν. Διά τουτο μη θυμώνεις ποτέ, και μη λησμονείς, ότι συχνά είναι προτιμότερον να υποφέρη ο Βασιλεύς ο ίδιος, έστω και ήθικώς, παρ' να υποφέρη ο λαός και ο τόπος.

«Επίσης, τα συμφέροντα του Λαού και του Τόπου πρέπει να προηγούνται παντός άλλου συμφέροντος. Ένθυμού τουτο πάντοτε, αγαπητέ μου Ντινο, και ο Θεός εν τή απεραντφ Του χάριτι και αγαθότητι θα σ' εϋλογήση και θα σε βοηθήση εις τό βαρύ σου έργον και τό πλήρες ευθυνών αξίωμά σου.

«Αγάπα και προστάτευσ την εϋλογημένην σου μητέρα, να ήσαι δι' αυτήν πάντοτε τυφρός και αφωσιωμένος υίός.

«Δώσε εις τα παιδια σου καλήν, υγια και Έλληνικήν ανατροφήν. Οφείλουν να είναι Έλληνες και τίποτε άλλο.

«Αγάπα τ' αδελφια σου. να ήσαι πάντοτε δι' αυτά καλός αδελφός.

«Εάν ποτε ήδίκησα κανένα από σας, τ' αγαπημένα μου παιδια, συγχωρήσετέ με.

«Την προσφιλή μου Ολγα αγαπώ μέχρι τελευταίας μου πνοής.

«Και τώρα σας εϋλογώ όλους. Ο Θεός να σας εϋλογη και να σας φυλάττη μαζή με την αγαπητήν μου μικράν Ελλάδα.

«Μή με λησμονήσετε. Αμήν.»

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλούνται οι φίλοι της Ισραηλιτικής Επιθεωρήσεως, οι επιθυμούντες να μη προσκόπη τό φύλλον διά ταμειυτικους λόγους να σπεύσουτ να ανανεώσουν την συνδρομήν των διά μέσου της προεδρείας της Κοινοτήτος των ή διά ταχυδρομικής επιταγής.

Παρακαλούμεν να μη έσωκλείουν χρήματα εντός επιστολών διότι ή τοιαύτη άποστολή δεν παρέχει ασφάλειαν.

Το παρόν φύλλον περιέχει 20 σελίδας άντι 16.

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ

Πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινοτήτος Αθηνών

ΕΥΧΕΤΑΙ

εις πάσας τας Ισραηλιτικές Κοινοτήτες
Παλαιάς και Νέας Ελλάδος

ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ. Περί της συμμετοχής της Κοινοτήτος Αθηνών εις τό πένθο, του Βασιλέως γράφομεν εις άλλην στήλην.

— Οι Μητροπολίται Θεσσαλονίκης, Ιωνανίνων, Ζακύνθου, Λευκάδος και Στρομνίτης άντεπεσκέφησαν τον πρόεδρον της Ισραηλιτικής Κοινοτήτος κ. Α. Κωνσταντίνην.

— Παρουσιασθεισα υπό του κ. Κωνσταντίνην έπεσκέφη τον Πρωθυπουργόν ή εξαμηλής επιτροπή ή αντιπροσωπεύσασα την Κοινότητα Θεσσαλονίκης εις την κηδείαν του Βασιλέως και εξέφρασεν τή Α. Ε. την ευχαρίστησιν του έβραϊκού πληθυσμού διά τό φιλελεύθερον και φιλοδίκαιον της έλληνικής διοικήσεως. Ο κ. Πρόεδρος ειπεν εις την Επιτροπήν, ότι όχι μόνον συμπεριλαμβάνει Ισραηλίτας μεταξύ των φίλων του, άλλ' ότι οι εν Κρήτη Ισραηλίται υπήρξαν οι πιστότερον ακολουθήσαντες αυτόν εις δυσχερείς στιγμάς του πολιτικού του βίου. Μας γράφουν.

— Την ήμέραν του Πουρήμ παρ' τό ρητόν βεασού ότι ίδμ μιστέ βετιμχά (και ώρισαν να γίνουιν κατά την ήμέραν του Πουρήμ συμπόσια και χαράι), δεν υπήρχε κρέας κασέρ! Παρακαλούμεν τους άρμοδίους να προνοήσουν μη επαναληφθή τό ίδιον άτοπον τό Πέσασχ.

Σ. Ι. Ε. Έλπίζομεν ότι δεν θα επαναληφθή. Η συσώρευσις πάντων των λειτουργιών της Κοινοτήτος εις έν πρόσωπον, συντελει όμολογουμένως πολυ εις την άταξίαν, ή όποια ευθύνει μάλλον τα πράγματα και όχι τα πρόσωπα εις τα όποια δεν λείπει ή καλή θέλησις.

ΚΕΡΚΥΡΑ. Γράφομεν εις άλλην στήλην, τό μέρος τό όποτον έλαβε ή Κοινοτήτς εις τό πένθος του Βασιλέως.

Μας γράφουν.

«Μεταξύ των εις όλας τας μάχας της Μακεδονίας λαβόντων μέρος πρέπει να γίνη εϋφημος μνεία και του εϋπαιδευτού νέου Πάτσης Φέρρος, αδελφου του πληγωθέντος Γεωργίου, οστινος την φωτογραφίαν έδημοσίευσεν ή «Έλλάς».

— Κατ' αυτάς ιδρύθη ένταυθα Σιωνικός Σύλλογος ή μάλλον άνιδρύθη με στεργας βιά-

σεις, διότι πρό ετών είχε γίνει πρώτη απόπειρα ιδρύσεως Συλλόγου υπό του διευθυντού της «Ισραηλιτικής Επιθεώρησης». Είχον πληρωθῆ ἔκτοτε Σέκελ (ἐτησίαι συνεισφοραὶ) καὶ ἀγορασθῆ καὶ μετοχὰ τῆς Σιωνικῆς Τραπεζῆς. Τώρα ἐξελέγει ἡ νέα Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἐξῆς: Δρ. Ι. Μπατίνος πρόεδρος, Σάββατος Μινέρβος ἀντιπρόεδρος, Γεώργιος Φέρρος γραμματεὺς. Μωϋσῆς Ἡλίας ταμίης, Ἰσοῦκας Ζακάρ καὶ Ἰάκωβος Μουστάκης σύμβουλοι.

Πρὸ τῆς ἐκλογῆς ὁ Δρ. Μπατίνος ἔλαβε τὸν λόγον εἰπὼν ὅτι ὁ Σιωνισμὸς προστίθεται, τὴν πνευματικὴν καὶ ἐν αὐτῷ σωματικὴν ἀνάπτυξιν (διὰ τῶν γυμναστικῶν συλλόγων Maccabi) τοῦ Ἰσραήλ ἐν γένει, καὶ ἰδίᾳ τὴν διευκολύνει τῶν σκλάβων ἀδελφῶν μας, ἵνα εὐρωσι εἰς τὴν Παλαιστίνην, χώρην ὅπου νὰ ἀναπτύξουν ἐκπολιτιστικὴν δρασίαν, τὴν ὁποίαν τοὶ ἀρνούσονται χῶρὸς βάρβαροι. Ὁ Σιωνισμὸς ἐπομένως δὲν ἀποκλείει τὴν πρὸς τὴν γεννέτιον ἀγάπην τοῦ Ἰσραηλίου, καὶ τὴν ἀφοσίωσιν μέχρι θανάτου ἰδίᾳ εἰς τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι ἀναγνωρίζουν εἰς πάντας τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἰσοπολιτείαν. Καὶ ὁ Δρ. Μπατίνος στέλλει, λέγων ταῦτα, ἐνθερμον χαριετισμὸν πρὸς τὰ θριαμβευτικὰ ἑλληνικὰ ὅπλα, τὸν ἐνδοξον στρατηλάτην, καὶ τοὺς ὁμοδόξους στρατιώτας τοὺς συμμεριζομένους τοὺς κόπους καὶ τὰς κοινὰς θυσίας προκινδυνεύοντας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς. Οὕτω, ἐπιλέγει ὁ ῥήτωρ, ὁ πατριωτισμὸς ἡμῶν δὲν συνεπάγεται τὴν αὐτοκτονίαν τῶν ἐμφύτων ἰσραηλιτικῶν αἰσθημάτων, καὶ τῶν ἰσραηλιτικῶν ἀρετῶν, τὰ ὁποῖα ἔτι μᾶλλον μᾶς ἐνισχύουν εἰς τὰ καθήκοντά μας πρὸς τὴν γεννέτιον Ἑλλάδα.

Μετὰ ταῦτα, ὁ ἀρχιραββίνος Καλὸ εἶπεν ὀλίγας λέξεις μετ' ἔμπνευσιν καὶ ἐνθουσιασμὸν, συστήσας νὰ τηρηθῆ ἀκριβῶς ἡ ἐβραϊκὴ συνείδησις, καὶ διδασθῆ ἡ ἐβραϊκὴ γλῶσσα ὡς ὁμιλουμένη καὶ ζωντανή.

Ὁ κ. Σάββατος Μινέρβος ἐσύστησεν ἵνα ὁ Σιωνισμὸς φροντίσῃ νὰ διδασθῆ ἡ ἐβραϊκὴ ἱστορία, ἡ τε ἀρχαία καὶ ἡ μεταβιβλική, ἵνα οἱ νέοι μάθωσι εἰς ποῖον ἐνδοξον φυλὴν ἀνήκουν, καὶ φέρωσιν ὑπερηφάνως τὸ ὄνομα τοῦ ἰσραηλίου.

Τέλος ὁ κ. Μωϋσῆς Ἡλίας ἀνέγνωσεν ἐνδιαφέροντα διάλεξιν περὶ τῆς πολυτίμου συμβολῆς τῶν ἐβραίων τῆς Ἰερουσαλῆμ εἰς τὸ σιωνικὸν κίνημα διὰ τῆς μεταναστεύσεως αὐτῶν εἰς Παλαιστίνην.

Μεθ' ὃ αἱ ἀρχαιεσιαί.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ

ΠΡΕΒΕΖΑ. Μᾶς γράφουν.

— Εἰς τὴν χερσὶν τῶν θριάμβων καὶ εἰς τὸ πένθος τοῦ Βασιλέως ἔλαβε μέρος ἐνθουσιῶδες καὶ ἐγκάρδιον καὶ ἡ ἡμετέρα Κοινότης.

— Τὴν ἡμέραν τοῦ «Πουράμ» ἀνεγνώσθη ἡ ἱστορία τῆς Ἐσθῆρ ἑλληνιστί εἰς τὴν Συναγωγὴν, καὶ ἰδρύθη καὶ Σιωνικὸς Σύλλογος εἰσπράξας σημαντικὸν ποσόν.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ. Μᾶς γράφουν.

Ὁφείλω νὰ κάμω ἰδιαιτέρων μνησίων περὶ τοῦ βέκτου προέδρου μας κ. Μπεγοράκη Χανέν Λευῆ, ἐργασθέντος καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας καὶ μετὰ ταῦτα, κατὰ τὰς ἐορτὰς τῆς καταλήψεως. Τὸν Πρόεδρον ἀντεπεσκέφθησαν ἡ Α. Α. ὁ Μητροπολίτης Γερβασίος καὶ ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος κ. Γεώργιος Ζωγράφος, ἀμφότεροι ἐμφορούμενοι ἀπὸ τὰς πλέον φιλελευθέρους ἀρχὰς καὶ συμπαθεῖς αἰσθήματα πρὸς τοὺς ἡμετέρους ὁμοδόξους.

Ἡ Α. Α. ἀνέκθετο, ἀλλὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν καὶ μετὰ ὑπῆρξεν ὁ ἐγκάρδιος φίλος, ὁ παρήγορος ἄγγελος ἡμῶν. Ἀληθῆς Χριστιανὸς καὶ Ἕλληνας, σεβόμενος τὰς φιλελευθέρους παραδόσεις τῆς φυλῆς του, καὶ τὰ λόγια τῆς Γραφῆς, τὰ συσταίνοντα εἰς τὸν ἀληθῆ Χριστιανὸν ἀγάπην πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

ΤΡΙΚΚΑΛΑ. Μᾶς γράφουν.

Χαίρομεν ὅτι ἡ Κοινότης μας ἀντεπροώπευθη εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ πολυκαλύπτου Βασιλέως μας, ὑπὸ τοῦ κ. Σαλωμῶν Μέιρ καὶ ἐλπίζομεν ἀνθρωπος τῆς δράσεώς του, καθὼς πάντες οἱ ἡπειρωταί, ὅτι θέλει πράσσει τὴν πολυτίμον συμβολὴν του καὶ διὰ ἐσωτερικὴν προαγωγὴν τῆς Κοινότητος.

— Ἀπὸ τίνος ιδρύσαμεν οἱ ἐν Τρικκάλαις Ἕλληνες ἰσραηλιταὶ Σύλλογον «Ἀγκουδάτ Ἀχάμ» σκοπὸν ἔχοντα τὴν ἀλληλοβοήθειαν καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐρμηνείαν συγγραμμάτων τῆς ἐβραϊκῆς φιλολογίας. Τοῦ Συλλόγου πρόεδρος εἶναι ὁ κ. Μωϋσῆς Λευῆς.

ΒΟΛΟΣ. Μεγαλοπρεπῶς ἐτελέσθη τὸ μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως Γεωργίου εἰς τὴν ἐνταῦθα Συναγωγὴν ὑπῆρξεν ἴσως τὸ μεγαλύτερον πρὸς τῆς πόλεως. Ὁφείλεται πρὸς τοῦτο ἔπαινος εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Κοινότητος κ. Χαεῖμ Πολίτην καὶ τὸν ἰατρὸν Μ. Κοφίαν.

— Ὁ ἐνταῦθα Σιωνικὸς Σύλλογος, ἐργάζεται δραστηρίως πρὸς συλλογὴν ἐράνων, ἐπεκτείνων δι' ἀλληλογραφίας τὴν δρασίαν του καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἰσραηλιτικὰ ἑλληνικὰ κέντρα.

X.

ΛΑΡΙΣΣΑ. Ἡ ἡμετέρα Κοινότης ἀντεπροσωπεύθη εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ Βασιλέως διὰ τοῦ κ. Ἀβραάμ Μ. Κωέν, ὁ ὁποῖος συνώδευσε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Α. Σ. τὸν Μουφτῆ τῶν Μουτουλμάνων.

— Εὐχαρίστως ἀγγέλω ὑμῖν ὅτι τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινότητος ἐψήφισε καὶ διὰ τὸ

δεύτερον ἔτος τὴν ἐκ δρ. 100 ἐπιχορήγησιν διὰ τὴν ἰσραηλιτικὴν Ἐπιθεώρησιν.

A.

Σ. Ι. Ε. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τὴν Κοινότητα Λαρίσσης.

ΑΡΤΑ. Ἡ ἡμετέρα Κοινότης πρὸ πολλοῦ, κατὰ τὰ τελεθῆ Ἰανουαρίου ἔγραψεν ἐκτενῆ ἐπιστολήν εἰς τὴν Κοινότητα Θεσσαλονίκης, περιγράφουσα τὴν ἄκραν ἰσοπολιτείαν τὴν ὁποίαν χαίρομεν ὑπὸ τοὺς φιλελευθέρους νόμους καὶ εὐχόμενη ἵνα, τάχιστα καὶ ἡ Θεσσαλονίκη τεθῆ ὑπὸ τὴν ὀριστικὴν αἰγίδα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

B.

ΕΚ ΤΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Ὁ Μπέν Ἰουδά, ὁ διάσημος συγγραφεὺς καὶ σιωνιστὴς μετέβη κατ' αὐτὰς εἰς Κάϊρον, καὶ παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἵνα προτείνῃ σπουδαίαν ἐβραϊοκρατικὴν ἐπιστημονικὴν συνεργασίαν. Ὡς γνωστὸν ἐπιτροπὴ ἀράων λογίων κατεγίνετο εἰς τὴν εὑρεσιν τῶν ἐπιστημονικῶν νεωτέρων ἔργων, ἐνῶ ταυτοχρόνως παρομοία ἐπιτροπὴ ὑπάρχει εἰς Ἰερουσαλήμ διὰ τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν. Ὁ Μπέν-Ἰουδά ἐπρότεινε καὶ ὁ Ὑπουργὸς ἐδέχθη, αἱ δύο ἐπιτροπαὶ νὰ ἀνακοινώσωσιν ἀλλήλας τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν των, δεδομένης τῆς συγγενείας τῶν δύο γλωσσῶν.

Ἐγένετο λόγος καὶ περὶ καλλιέργειας τῶν σημιτικῶν γλωσσῶν, εἰς τὰς δὲν ἔδωσαν τὴν δέουσαν προσοχὴν οἱ Ἀραβες, ὁ δὲ Ὑπουργὸς ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν νὰ δημιουργηθῆ ἔδρα ἐβραϊκῆς εἰς τὸ Διδασκαλεῖον Κάϊρου.

— Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνεκκλύθη τὸμος ἐκ παπύρου, περ ἔχων μέγα μέρος τοῦ δευτερονομίου ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸν Ἰωάν, καὶ ὅλας σχεδὸν τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

Οἱ «Ταμίς» τοῦ Λονδίνου, οἱ ὁποῖοι ἀγγέλου τὴν ἀνακάλυψιν λέγουσιν, ὅτι ὁ πάπυρος οὗτος εἶναι τὸ σπουδαιότερον τῶν εὐρημάτων τῆς Αἰγύπτου.

Τὸ κείμενον εἶναι εἰς τὴν διάλεκτον τῆς Ἄνω Αἰγύπτου καὶ ἐκ τῆς γενομένης παραβολῆς πρὸς τὰ μέχρι τοῦδε εὐρεθέντα Κοπτικὰ χειρόγραφα ἀπεδείχθη, ὅτι εἶναι τὸ παλαιότερον ὄλον τούτων.

Ὁ πάπυρος συνίσταται ἐξ 100 φύλλων, πιθκνῶς δὲ εἶχε καὶ ἄλλα εἴκοσι φύλλα, ἀπολεσθέντα. Πολλὰ ἐκ τῶν φύλλων εἶναι σητῶρωτα.

Εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἴσως τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ βιβλίου, ὑπάρχουσι πολλὰ σφάλματα εἰς τὴν γραφὴν διαφόρων Ἑλληνικῶν καὶ Κοπτικῶν λέξεων.

Εἰς τὸ Δευτερονόμιον πάλιν μερικαὶ ἐκ τῶν κκοήων ἐκφράσεων αἱ ὁποῖαι μετεφέρθησαν ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἔγειναν εἰς τὴν Κοπτικὴν αὐτὴν μετάφρασιν πολὺ μκλακώτεροι.

Οἱ εἰδικοί φρονοῦσιν, ὅτι τὰ χειρόγραφα - ἀνάγονται εἰς τὰ μέσα τῆς τετάρτης μ. Χ. ἐκκτονταετηρίδος, συμπεραίνοντες τοῦτο ἐκ τῆς καλλιγραφίας των.

Τὰ χειρόγραφα ἔχουσι καὶ πρόλογον, εἰς δύο σελίδας τοῦ ὁποῖου ὁ ἀντιγραφεὺς μέρμερται τῶν διδασκάλων τῆς Χριστιανικῆς δογματικῆς ὡς διδασκόντων πράγματα διὰ τὰ ὁποῖα δὲν γίνεται λόγος εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Διαμαρτύρεται ἰδίως διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς νηστείας, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ἄσκοπον καὶ στεροῦσαν ἀδικαιολογητῶς τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς.

ΙΤΑΛΙΑ. Ὡς γνωστὸν ὁ τέως πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας εἰς Πετρούπολιν κ. Malagari παρητήθη, κατόπιν τῆς ἀρνήσεως τῆς Ρωσικῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀναγνωρίσῃ ἕνα ὑποπρόξενον ἰταλὸν... διότι ἦτο ἐβραῖος... Ἡ Ἰταλία ἡ ὁποία δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰς ὁρέξεις τῆς Ρωσσίας ἱκανοποίησεν ἀμέσως τὸν ἐβραϊκὸν πληθυσμὸν τῆς, διωρίσασα Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τὸν Ἑβραῖον γεροσυαστὴν Μαλβάνον καὶ πρεσβευτὴν εἰς Κοπεγχάγην ἄλλον ἐβραῖον τὸν Κόμητα δὲ Κερύμπιο, ἐνῶ πρό τίνος εἶχε διωρίσῃ Εἰσαγγελεὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου Ρώμης τὴν Α. Ε. τὸν διαπρεπῆ ἐβραῖον νομομαθῆ Λουδοβίκον Μορτάρν.

ΓΑΛΛΙΑ. Ἀγγέλλομεν μετὰ λύπης, ἴσως ὀλίγον ἀργὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐδουάρδου Ἀλλατίνη, ἐκ τοῦ γνωστοῦ οἴκου, ἀδελφοῦ δὲ τοῦ Καρόλου Ἀλλατίνη καὶ τούτου πρό τίνος μεταστάνας καὶ εὐεργετήσαντος διὰ τῆς ιδρύσεως ἑλληνικῶν σχολείων, τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς Καβάλλας. Ὁ Ἐδουάρδος ὑπῆρξεν ὁ ἰδρυτὴς τῆς Τραπεζῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Ἐμπορικῆς Ἐταιρίας, καὶ διεκρίνετο ὡς φιλόανθρωπος. Ὡς γνωστὸν ὀλόκληρος ἡ οἰκογένεια Ἀλλατίνη διεκρίνετο καὶ διὰ τὸν φιλελληνισμὸν τῆς.

ΑΥΣΤΡΙΑ. Ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Μουσείου ἐβραϊκῆς τέχνης καὶ ἱστορίας ἐν Βιέννῃ. Τὸ Μουσεῖον εἶχεν ἰδρυθῆ τὸ 1895 πρωτοβουλίᾳ τοῦ μακαρίτου Στράσσου.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ. Σημειώνομεν τὴν ἴδρυσιν ἐν Βερολίνῳ «Ἑβραϊκῆς ἰατρικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας» διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Παλαιστίνης.

Ἡ Ἐταιρεία πρόκειται νὰ ἰδρῶσιν εἰς Ἰερουσαλήμ Ἰνστιτοῦτον μικροβιολογικὸν καὶ ὀρρολογικόν. Ἡ Ἐταιρεία θὰ ἀσχοληθῆ μετὰ τὴν ἐξυγιάνσιν τῆς Ἰερουσαλῆμ.

Εξύρετε δὲ ἀπὸ ποίους ἀποτελεῖται ἡ ἐβραϊκὴ αὐτὴ Ἐταιρεία; Ἀπὸ τῶν φωστῆρας τῆς ἐπιστήμης, τὸν διάστημα Ἐβραϊκῶν, τὸν Ἰσραηλ, τὸν Λαυδίου κλπ...

Ἡ Ἐταιρεία κάμνει ἐκκλήσιν εἰς τοὺς φιλοκλήτους.

PARTIE FRANÇAISE

N. de la R Nous nous proposons de donner dans l'«Israëlitiki Epithéorisis», quelques colonnes en français concernant le mouvement de l'Israëlisme grec, et des articles en petit résumé. Pour que la rubrique concernant les Communautés soit complète, nous prions instamment nos gentils lecteurs de vouloir bien nous signaler en des cartes postales tout événement communal qui puisse intéresser l'hébraïsme.

Deuil pour la mort du Roi Georges.

Toutes les Communautés israélites de la Grèce, ont prit une part sincère et profonde au deuil national. La Communauté de Salonique a offert une couronne de lauriers en argent, les magasins y ont été fermés rigoureusement pendant les doubles funérailles de Salonique et d'Athènes et le chœur des élèves du Talmud Tora a chanté une élogie en hébreu, pendant le passage du cercueil près du champ de Mars. L'élégie pleurait le Roi Bon, Juste et Miséricordieux.

— Aux funérailles du Roi à Athènes, la Communauté de Salonique était représentée par MM. le Docteur Modiano, Modiano avocat, le banquier Jacques Modiano, Edgar Fernandez directeur de la Banque de Commerce et des dépôts, Tiano et Lebel commerçants.

— La dite Commission a rendu visite à S.E.M. Venizelos accompagnée de Mr. A. Constantinis. Nos coreligionnaires ont exprimé au Président du Conseil les sentiments de reconnaissance des israélites saloniens envers le gouvernement dont les représentants à Salonique assurent au pays les bienfaits de l'ordre et de la justice. M. Venizelos a remercié les représentants saloniens en ajoutant qu'il nourrit les meilleurs sentiments envers les israélites dont ceux de la Canée, sa

ville natale, ont été toujours ses meilleurs et inaltérables amis dans la bonne et la mauvaise fortune.

— Les Métropolitains de Salonique, de Janina, de Strommitza, de Zante et Leucade ont restitué en corps en s'entretenant longuement avec lui, la visite que M. Constantinis, président de la Communauté israélite d'Athènes leur avait rendu pendant leur séjour à Athènes.

— Le Gouvernement hellénique, comme tous les ans, a donné ces jours-ci des instructions à tous les corps d'armée pour que les soldats israélites puissent fêter en congès la fête de Paques.

MOUVEMENT SIONISTE EN GRÈCE

— Le club Sioniste de Salonique vient d'être reconstitué avec un programme d'action plus sérieux sous la présidence de Mr D. Florentin.

— Des nouveaux clubs Sionistes ont été fondés récemment à Athènes, Larissa, Corfou, Prévéza.

— Les dons en faveur du Sionisme ont été abondantes en Grèce ces derniers mois. A Volo Mr Calamaros a offert 1000 francs pour une maisonnette pour la colonie Yéménite.

— A Athènes un groupe d'israélites a initié une souscription à la «Bourse Palestinienne», d'Italie qui se propose d'envoyer en Palestine des étudiants pour se perfectionner dans la langue hébraïque parlée.

Ont offert M. Siaky fr. 5 M. Caïmi fr. 5, Abr. M. Cohen fr. 3 A. Alhanati fr. 2.

La souscription n'est qu'un acte d'approbation pour la louable initiative prise par les israélites d'un des pays les plus civilisés d'Europe qu'il y a quelques années seulement, nous craignons

voir se perdre à jamais dans le grand océan de l'assimilation.

N. de la R. Notre journal reçoit des offrandes pour la «Bourse Palestinienne» que nous recommandons à nos lecteurs.

LA RENAISSANCE DES LETTRES SEMITIQUES

Du Caire :

S. E. Ahmed Hechmat pacha a reçu, au Ministère, M. Eliezer ben Yehuda, rédacteur en chef du journal hébraïque quotidien «Haor» à Jérusalem, et auteur du grand dictionnaire de la langue hébraïque «Thesaurus totius hebraicitatis et veteris et recentioris». M. Jack Nosseri accompagnait M. Ben Yehuda et exposa au Ministre le but principal de la visite du grand savant.

On sait que sur l'initiative de S. E. Ahmed Hechmat pacha il a été institué au Ministère de l'Instruction Publique une commission spéciale dont le but est de trouver des termes arabes pour les sciences, les découvertes, etc., et qui remplacerait les termes étrangers usités dans la langue arabe actuellement. Or, comme en Palestine les mêmes recherches se font pour la langue hébraïque par une commission du même genre que celle instituée au Ministère de l'Instruction chez nous, et comme l'hébreu et l'arabe sont des langues sœurs, la commission hébraïque dont le siège est à Jérusalem et qui est présidée par M. Ben Yehuda, a jugé qu'il serait peut être utile pour les deux langues si les deux commissions se mettaient en rapport l'une avec l'autre et et si elles se communiquaient les résultats de leurs travaux. S. E. Hechmat pacha a pleinement approuvé le projet, l'idée très juste, et une conversation très intéressante s'est déroulée pendant une heure sur cette question de haute importance : la renaissance des lettres arabes.

S. E. Hechmat a exprimé ses regrets de constater que la science philologique semitique, dont il avait préconisé l'étude il y a longtemps, n'est pas encore cultivée par les Arabes. M. Ben Yehuda a fait ressortir à Son Excellence l'importance que l'étude de la langue hébraïque a pour l'étude scientifique de la langue

arabe, et M. Mosseri a attiré l'attention de Son Excellence sur les manuscrits judéo-arabes (langue arabe et caractères hébreux) qui se trouvent dans les musées et bibliothèques d'Europe et de la communauté israélite du Caire, et qui viendraient enrichir considérablement le trésor des lettres arabes. Un catalogue des manuscrits du Caire se fait actuellement avec le concours de la communauté israélite, par un jeune savant arabisant et hébraïsant, M. Bhapira, lequel trouve que la création d'un Institut d'études judéo-arabes s'impose.

Le Ministre, qui s'est montré d'une amabilité extrême envers le grand savant, a accepté avec empressement la proposition de M. Ben Yehuda concernant les rapports entre les deux commissions. Et se rendant compte de l'importance que l'étude de l'hébraïque pourrait avoir pour l'étude de la langue arabe, le Ministre a dit qu'il serait très heureux de voir secréter un jour à l'École Normale du gouvernement une chaire d'hébreu. Il a prié M. Mosseri d'être l'intermédiaire entre la commission arabe du Caire et celle d'hébreu de Jérusalem.

S. E. Hechmat pacha a saisi cette occasion pour s'abonner à deux exemplaires du grand dictionnaire de M. Ben Yehuda, dont l'un pour le Ministère et l'autre pour la Bibliothèque Khédiviaie.

PETIT SOMMAIRE

de quelques articles originaux grecs de cette «Revue»

Le langue hébraïque. Un «hébraïste» revient sur l'enseignement de l'hébreu d'après la méthode moderne comme la plus rationnelle, par conséquent, la plus agréable, la plus facile et la seule donnant des résultats pratiques. L'article est plutôt un appel aux Présidents des Communautés israélites grecques, les conjurant d'introduire l'hébreu comme langue parlée et vivante.

Lettre d'Allemagne. On décrit la crise actuelle de l'hébraïsme allemand, la lutte entre ultralibéraux et ultra orthodoxes, et l'on prédit le triomphe de l'idée sioniste dont la jeune génération judéo-allemande s'est faite le porte drapeau.

Le Roi Salomon. Etude historique par M. Aristide Panayotidés inspecteur supérieur des finances.

Le juifs épirotes. Article de la «Kravji» de Patras, où l'on constate la noblesse et la sincérité des sentiments patriotiques des israélites et la hauteur de vues de leurs rabbins.

La femme dans l'hébraïsme. Article du Prof. Gustave Calô grand-rabbin de Corfou. La femme a été de tout temps l'égale de l'homme dans l'hébraïsme, elle y a toujours fait rayonner la vie sociale par son esprit et son sourire. En parlant des femmes du Talmud, l'auteur, dans son article tout documenté dit que si des juives ont pu introduire dans la grande capitale allemande l'éclat des salons modernes, c'est que Cornelia Herz et Rachel de Lemnos avait pour ancêtres Imma Salom et Beruria.

Lettre à la «Revue» par M. Bosdojannis prédicateur chrétien en Crète, ou l'auteur parle avec une série de citations documentées de la parenté entre la race juive et la Grecque.

etc. etc.

Nous remercions M. Politis de Volo pour son résumé en grec d'un article du G. Rabbin Adler sur le humour des israélites.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον. Ίωσήφ Λεύην. Καλάμας. Συνδρομή σας 1913 ἐλήφθη.—Κον. Άλφ. Ρότσιλδ. ἐλήφθη συνδρομή σας 1913.—Κον. Άσέρ Λευή ἐλήφθη συνδρομή και συνεισφορά 1913 δρ. 50.—Κον. Ίσαάκ Ματαθίαν Θεσσαλονίκην ἐλήφθησαν 2 συνδρομαί.—Κον. Χῆ Σακκηῆ δικ. πάρεδρον Θεσσαλονίκην ἐλήφθη.—Δρ. Arm. Kaminka Vienne reçu abonnement.—Δρ. Α. Άλχανάτη ἐλήφθη συνδρ. 1913.—M. Bloch Paris. Reçu. Κον. M. Ματαθίαν Trieste ἐληφ. Δρ. Κοφφίναν, Βόλου πολὺ ἀργά. Τὸ φύλλον εἶχε τυπωθῆ.

Πάντας τοὺς πληρώσαντας τὴν συνδρομὴν και συνεισφορὰν εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

ÉCOLE FRANCO-ALLEMANDE

Enseignement

Secondaire et commercial

Externat-Internat en famille

Salonique

Rue Kasandjilar près du Tcharchi

HOTEL CENTRAL

Avec restaurant

Sur le quai

Salonique

VARSAÑO ET MOCHÉ

Restaurant

CACHER

Salonique

Sur le quai

SELOMO ABRAVANEL

Changeur

Rue Sabri Pacha

Salonique

Institut pratique de commerce

J. ALCEM

externat-internat

(langue hébraïque vivante)

Salonique

Près du quai

MONOTYPE

(Américaine)

Plus perfectionnée que la lynotype

Choisie comme la meilleure

par la Typographie nationale

Représentant : K. Trimeris

Athènes

NISSIM MATATIA

Avocat

Roggoti Han 29.

Salonique

ΙΣΑΚ ΜΑΤΑΘΙΑΣ

Άναλαμβάνει παραγγελίας

ἐνεργεῖ ἀποστολὰς

Θεσσαλονίκην

BANQUE NATIONALE DE GRÈCE

SITUATION SOMMAIRE AU 28 FÉVRIER 1913

A C T I F		28 Février 1913	31 Janvier 1913
Disponibilités en Grèce :			
Caisses métallique	Fr. 11,427,813 17		
Disponibles (Loi, FXMB' de 1910)	» 5,661,890.—		
Orlets de Banque (Réserve disponible)	Dr. 39,571,712.13		
Billets de la Banque Ionienne	» 168,725.—		
Coupons et autres valeurs	» 1,990.609.87 Dr	58 820 750 17	60 229 081 82
Disponibilités à l'Etranger :			
Disponibles auprès des Banques	Fr. 70,713,605.14		
Disponibles auprès des Banques (Loi, FXMB' de 1910)	» 103,104,110.— Fr	173 817 715 14	171 959 445 43
Obligations des emprunts de l'Etat en or	Fr. 32,381.965.05		
Obligations des emprunts de l'Etat en billets de Banque	Dr. 30,128,689.50 »	62 510 654 55	63 678 316 42
Prêt à l'Etat en vertu de la Loi du cours forcé, en bill. de Banque	Dr	61 778 575 42	61 778 575 05
Portefeuille	»	27 315 530 36	28 276 906 81
Effets agricoles	»	15 824 036 87	15 742 700 87
Avances et comptes courants sur titres	»	31 511 410 37	31 236 724 42
Avances sur marchandises	»	3 949 463 65	4 432 914 80
Prêts et comptes-courants sur hypothèque	»	72 103 829 70	72 128 968 78
Prêts aux communes, ports et autres personnes légales	»	59 012 870 89	59 317 096 20
Actions de Banques et autres Sociétés	»	9 909 259 50	9 912 195 50
Hôtels de la Banque et Immeubles adjugés à la Banque	»	10 589 666 85	10 638 796 55
Matériel et Mobilier	»	1 093 980 35	1 087 315 95
Rachat de la participation de l'Etat aux bénéficiaires de la Banque	»	573 440 —	573 440 —
Divers	»	8 536 603 72	9 498 294 77
	Dr.	597 347 787 54	600 490 773 37
P A S S I F			
Capital social divisé en 20,000 actions	Dr.	20 000 000 —	20 000 000 —
Fonds de prévoyance	»	13 500 000 19	13 500 000 —
Billets de Banque :			
I. pour compte du Gouvernement	Dr. 61,778,575,42		
II. » de la Banque, (totalité de la circulation autorisée par les Lois de 1885 et 1899)	» 66,000,000.—		
III. circulation suivant la Loi, FXMB' de 1910	» 108,766,000.— »	236 544 575 42	237 778 575 42
Dépôts à vue	»	57 270 070 61	55 811 673 70
Dépôts de l'Etat (En or	Fr. 41,831.74		
(en b. de B.	» 1,091,726 49 »	1 103 558 30	1 078 558 23
Commission Financière Internationale, compte des versements des revenus affectés (En or	Fr. 247,506.70		
(en b. de B.	» 3,086.476 64 »	3 333 983 34	7 571 444 55
Service des Emprunts d'Etat (En or	Fr. 522,874.45 »	1 816 543 90	1,622 094 04
(en b. de B.	» 1,292,669.45 »	577 254 75	966 178 75
Service des Emprunts divers	»	2 397 168 30	2 685 045 15
Intérêts des dépôts	»		
Service des Emprunts à lots de la Banque (En or	Fr. 1,939,530.—		
(en b. de B.	» 698,702.50 »	2 638 232 50	3 175 841 —
Billets à ordre	»	2 918 666 05	2 933 951 60
Dividendes à payer	»	522 150 —	795 095 —
Caisse d'épargne	»	30 824 121 03	29 771 155 69
Dépôts permanents et à terme	»	138 502 722 94	137 402 420 24
Emprunt à lots de la Banque 3% en or	»	35 563 440 —	35 563 440 —
» 2 1/2% en billets de Banque	»	19 838 500 —	19 838 500 —
» 2 1/2% 1912 en billets de Banque	»	29 996 800 —	29 996 800 —
	Dr.	597 347 787 54	600 490 773 37

Athènes, le 11/24 Mars 1913

Le Gouverneur

J. A. VALAORITIS

Le sous-chef de la Comptabilité

P. E. COUMANOUDI